

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

Факультет № 6

Кафедра кримінального права та кримінології

РОБОЧА ПРОГРАМА

**навчальної дисципліни «Кримінальне право»
вибіркових загальних компонент
освітньої програми першого (бакалаврського) рівня вищої освіти,
053 «Психологія»**

Харків 2023

ЗАТВЕРДЖЕНО

Науково-методичною радою
Харківського національного
університету внутрішніх справ
Протокол від 25.09.2023 р. № 8

СХВАЛЕНО

Вченою радою факультету № 6
Протокол від 21.09.2023 р. № 8

ПОГОДЖЕНО

Секцією Науково-методичної ради
ХНУВС з юридичних дисциплін
Протокол від 22.09.2023 № 8

Розглянуто на засіданні кафедри кримінального права та кримінології
факультету № 6 (Протокол від 28.08.2023 р. № 7)

Розробники:

1. Зав. кафедрою, д.ю.н., професор Харченко В.Б.
2. Доцент кафедри, к.ю.н., доцент Кундеус В.Г.

Рецензенти:

1. Професор кафедри кримінального права та кримінології факультету № 1 ХНУВС, доктор юридичних наук, професор Ященко А. М.
2. В.о. завідувача кафедри кримінально-правових дисциплін юридичного факультету Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, кандидат юридичних наук, доцент Рибалко Г. С.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Шифри та назви галузі знань, код та назва спеціальності, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS <u>3.0</u>	<u>053</u> (шифр галузі)	Навчальний курс <u>2</u> (номер)
Загальна кількість годин <u>90</u>	<u>Психологія</u> (назва галузі знань)	Семестр <u>3</u> (номер)
Кількість тем <u>41</u>	<u>бакалаврський</u> (назва СВО)	Види контролю <u>залік</u> (екзамен, залік)
Розподіл навчальної дисципліни за видами занять:		
денна форма навчання		заочна форма навчання
Лекції – <u>20</u> ; (години)		Лекції – <u>6</u> ; (години)
Семінарські заняття – _____; (години)		Семінарські заняття – _____; (години)
Практичні заняття – <u>20</u> ; (години)		Практичні заняття – <u>4</u> ; (години)
Лабораторні заняття – _____; (години)		Лабораторні заняття – _____; (години)
Самостійна робота – <u>50</u> ; (години)		Самостійна робота – <u>80</u> ; (години)
Індивідуальні завдання:		Індивідуальні завдання:
Курсова робота – _____ - _____ (кількість; № семестру)		Курсова робота – _____ - _____ (кількість; № семестру)
Реферати (тощо) – _____ - _____ (кількість; № семестру)		Реферати – _____ - _____ (кількість; № семестру)

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: метою викладання навчальної дисципліни «Кримінальне право» є формування у студентів системи теоретичних знань про основні положення та інститути кримінального права України, знання чинного законодавства про кримінальну відповідальність, забезпечення оволодіння практичними вміннями та навичками застосування отриманих знань при кваліфікації кримінальних правопорушень.

Завдання:

- засвоєння студентами загальних принципів та напрямів кримінальної політики України, предмету та функцій кримінального права, змісту кримінального законодавства;
- опанування студентами основними принципами та інститутами

загальної частини, понятійним апаратом кримінального права;

- формування вмінь та навичок аналізу норм, їх тлумачення, розвиток вмінь щодо з'ясування сутності та змісту положень та інститутів загальної частини, вміння співвідносити теоретичні знання із практикою їх застосування, творчого підходу до процесу кваліфікації кримінальних правопорушень на підставі неухильного дотримання принципу законності та інших вимог Кримінального кодексу;

- ознайомлення студентів зі станом основних проблем науки кримінального права та їх вирішення шляхом залучення до наукового гуртка та виконання індивідуальних наукових робіт .

- засвоєння студентами знань про загальну характеристику та систему кримінальних правопорушень, характеристику їх об'єктивних, суб'єктивних та кваліфікуючих ознак, спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності;

- набуття студентами вмінь правильного тлумачення і застосування норми кримінального закону, вироблення практичних навичок кваліфікації кримінальних правопорушень, розмежування їх один від одного, а також кримінально протиправних діянь від інших,

- набуття студентами вмінь самостійно поглиблювати свої знання і навички кваліфікації кримінальних правопорушень.

Викладання дисципліні передбачає вирішення виховних та загальноосвітніх завдань:

- виховувати поважне ставлення до закону України про кримінальну відповідальність, усвідомлення особливої функції кримінального права та законодавства - охороняти особистість, її права та свободи, інтереси суспільства та держави, та особливих примусових заходів, що використовуються у відповідності до норм кримінального права;

- формувати переконаність і впевненість студентів у необхідності глибокого знання та дотримання закону України про кримінальну відповідальність;

- активізувати пізнавальну діяльність студентів, сприяти розвитку абстрактного та логічного мислення, формувати усвідомлення того, що ефективність застосування законодавства про кримінальну відповідальність залежить від якісної підготовленості фахівців;

- підвищувати правову культуру та ерудицію студентів та інші.

Міждисциплінарні зв'язки: успішне вивчення навчальної дисципліни не можливе без знання окремих положень інших юридичних та неюридичних дисциплін, зокрема:

- філософії – при вивченні питань про свободу волі в кримінальному праві, співвідношення Загальної та Особливої частини кримінального права;

- теорії держави та права - для засвоєння понятійного апарату, єдиного для всіх юридичних наук, що є необхідною базою для вивчення галузевих правових дисциплін, у тому числі кримінального права. Зокрема при дослідженні принципів кримінального права, кримінально-правової норми, визначенні

суспільних відносин;

- конституційного права - при визначенні спрямованості та змісту норм кримінального права;

- адміністративного права – при вивченні окремих ознак кримінального правопорушення, з'ясуванні критеріїв розмежування кримінальних від інших правопорушень;

- кримінального процесуального права – з метою правильного з'ясування питання про винність особи у вчиненні кримінального правопорушення і застосування до неї покарання, співвідношення змістовного характеру кримінального права та правової процедури застосування кримінально-правових норм в практичній діяльності;

- кримінально-виконавчого права – при вивченні підстав, меж, умов та порядку призначення покарань та аналізу питань щодо порядку та умов виконання кримінальних покарань;

- міжнародного права – для засвоєння окремих питань чинності закону про кримінальну відповідальність у часі та просторі, кримінально-правової характеристики кримінальних правопорушень проти безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Очікувані результати навчання: у результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен

знати:

- поняття, предмет, метод, завдання, функції і систему кримінального законодавства;

- поняття, підстави, форми реалізації кримінальної відповідальності;

- поняття, структуру, види тлумачення, положення про чинність та принципи дії кримінального закону;

- поняття, ознаки та елементи кримінального правопорушення, види кримінальних правопорушень;

- поняття складу кримінального правопорушення, класифікацію складів, кримінально-правову характеристику об'єктивних та суб'єктивних ознак складу кримінального правопорушення;

- поняття та підстави кваліфікації кримінальних правопорушень;

- особливості кримінальної відповідальності при незакінченій кримінально протиправній діяльності та у разі вчинення кримінального правопорушення у співучасті;

- поняття та характеристику множинності кримінальних правопорушень;

- обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння;

- нормативне регулювання звільнення від кримінальної відповідальності;

- поняття, мету та види покарання і примусових заходів медичного характеру, засади призначення покарання, звільнення від покарання та його відбування, правові наслідки судимості;

- кримінально-правову характеристику кримінальних правопорушень,

передбачених Особливою частиною Кримінального кодексу України;

- правила кваліфікації кримінальних правопорушень, розмежування їх між собою та відмежування від інших правопорушень;

вміти:

- вільно орієнтуватися в системі норм та інститутів Загальної та Особливої частин кримінального закону, інших правових актів, в частинах, що мають безпосереднє відношення до кваліфікації конкретних діянь;

- здійснювати пошук та об'єктивний аналіз матеріалів правозастосовної діяльності при кваліфікації кримінальних правопорушень;

- тлумачити чинне кримінальне законодавство, використовувати теоретичні знання у правозастосовній практиці;

- правильно застосовувати норми Загальної та Особливої частин Кримінального кодексу під час кваліфікації кримінальних правопорушень.

Програмні компетентності	
Інтегральна компетентність	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі права, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог .
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.</p> <p>ЗК-3. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК4. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК5. Здатність бути критичним і самокритичним.</p> <p>ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p> <p>ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї.</p> <p>ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії.</p> <p>ЗК9. Здатність працювати у команді.</p> <p>ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.</p> <p>ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та</p>

	ведення здорового способу життя.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)	<p>СК1. Здатність провадити професійну діяльність у повній відповідності до закону</p> <p>СК2. Усвідомлення засад і доктрин національного права, а також змісту правових інститутів таких фундаментальних галузей права, як: конституційне право, адміністративне і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право, фінансове право, господарське право тощо</p> <p>СК3. Здатність забезпечувати законність та правопорядок, безпеку держави, суспільства, особистості в межах виконання своїх посадових обов'язків.</p> <p>СК4. Володіння юридичною термінологією та юридичною технікою, здатність правильно відтворювати результати професійної діяльності в юридичній та іншій документації.</p> <p>СК5. Здатність встановлювати особу злочинця, виявляти причини і умови злочинності та її окремих видів, реалізовувати напрями і заходи щодо запобігання їй.</p> <p>СК6. Здатність аналізувати правові проблеми та формувати правові позиції.</p> <p>СК7. Здатність діяти на основі розвинутої правосвідомості, правового мислення і правової культури.</p> <p>СК8. Здатність запобігати, виявляти, розкривати та розслідувати правопорушення.</p> <p>СК9. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ і застосування набутих компетентностей у професійній діяльності.</p> <p>СК10. Здатність тлумачити нормативно-правові акти, робити кваліфіковані юридичні висновки і надавати консультації.</p> <p>СК11.</p> <p>СК12. Здатність застосовувати методики розслідування окремих видів злочинів.</p>

3. Програма навчальної дисципліни

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

ТЕМА № 1. «Поняття кримінального права».

Виникнення поняття «кримінальне право».

Чотири значення поняття «кримінальне право». Положення рішення Конституційного Суду України від 02.11.2004 р. № 15-рн/2004 щодо неоднаковості понять «кримінальне законодавство» і «кримінальне право». Джерела кримінального законодавства і джерела кримінального права.

Кримінальне право як галузь законодавства. Предмет, метод, завдання та функції кримінального законодавства.

Зміст категорії «кримінальне право як галузь права», яка поряд з кримінальним законодавством охоплює також принципи кримінального права, правозастосування та правотворчість.

Наука кримінального права як частина юридичної науки. Предмет і методи науки кримінального права, підстави та принципи криміналізації та декриміналізації суспільно небезпечних діянь.

Зміст поняття «кримінальне право як навчальна дисципліна». Особливості викладу навчального матеріалу.

Кримінальне право та суміжні правові галузі (конституційне, кримінальне процесуальне, кримінально-виконавче, адміністративне, міжнародне право).

ТЕМА № 2. «Закон про кримінальну відповідальність».

Поняття закону про кримінальну відповідальність у широкому та вузькому розумінні (ч. 1, 2 ст. 3 КК). Закон про кримінальну відповідальність як єдине джерело кримінального законодавства. Визначеність кримінальної протиправності та карності діяння тільки Кримінальним кодексом України (ч. 3 ст. 3 КК). Імплементация Кримінальним кодексом положень Конституції України та загальновизнаних принципів і норм міжнародного права (ч. 1 і 5 ст. 3 КК).

Структура Кримінального кодексу України. Загальна й Особлива частини КК, їх єдність і взаємозв'язок. Особливості норм Загальної частини Кримінального кодексу. Структура статей Особливої частини Кримінального кодексу. Диспозиції і санкції. Види диспозицій: проста, описова, бланкетна, відсилочна, змішана (комбінована). Види санкцій: відносно-визначені, альтернативні, їх різновиди.

Тлумачення закону про кримінальну відповідальність: поняття і значення. Види тлумачення: залежно від суб'єкта; за прийомами (засобами) тлумачення; за обсягом (результатом) тлумачення.

Заборона застосування закону про кримінальну відповідальність за аналогією (ч. 4 ст. 3 КК).

Поняття чинності (дії) кримінального закону. Чинність законів про кримінальну відповідальність у часі (ч. 2 ст. 4 КК). Вступ закону про

кримінальну відповідальність у силу. Обов'язковість оприлюднення закону про кримінальну відповідальність як необхідна умова його застосування. Питання про час набрання законом чинності (ч. 1 ст. 4 КК). Обставини, внаслідок яких закон втрачає силу.

Час вчинення кримінального правопорушення (ч. 3 ст. 4 КК).

Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність (ст. 5 КК). Поняття та види більш м'якого та більш суворого закону про кримінальну відповідальність. Межі зворотної дії закону про кримінальну відповідальність.

Принципи чинності закону про кримінальну відповідальність у просторі, що закріплені у Кримінальному кодексі України: територіальний, громадянства, універсальний та реальний.

Зміст територіального принципу чинності закону про кримінальну відповідальність (ст. 6 КК). Поняття території України. Поняття місця вчинення кримінального правопорушення.

Вирішення питання про кримінальну відповідальність за вчинення кримінального правопорушення на території України щодо осіб, які за чинним законодавством і міжнародними угодами не підсудні в кримінальних справах судам України (ч. 4 ст. 6 КК).

Зміст принципу громадянства. Вирішення питання про відповідальність громадян України та осіб без громадянства, що постійно проживають в Україні, які вчинили кримінальне правопорушення за її межами (ст. 7 КК).

Зміст універсального та реального принципів дії закону про кримінальну відповідальність. Особливості відповідальності іноземних громадян і осіб без громадянства, що не проживають постійно в Україні, які вчинили кримінальне правопорушення за її межами (ст. 8 КК).

Правові наслідки засудження особи за межами України (ст. 9 КК).

Вирішення питання про кримінальну відповідальність осіб, які підлягають кримінальній відповідальності за законодавством іноземної держави і перебувають на території України, та виконання вироків, винесених іноземними судами чи міжнародними судовими установами (ст. 10 КК).

ТЕМА № 3. «Кримінальна відповідальність».

Поняття кримінальної відповідальності у вузькому та широкому розумінні. Кримінальна відповідальність як один з видів юридичної відповідальності. Характерні ознаки кримінальної відповідальності. Момент виникнення і закінчення кримінальної відповідальності.

Кримінально-правові відносини: їх юридичний зміст, суб'єкти та об'єкт, співвідношення з кримінальною відповідальністю.

Форми реалізації кримінальної відповідальності.

Підстави кримінальної відповідальності. Філософське обґрунтування кримінальної відповідальності особи, яка вчинила кримінальне правопорушення. Зовнішні та внутрішні обставини, які впливають на поведінку особи. Єдина підстава кримінальної відповідальності за ч. 1 ст. 2 КК України. Фактична і юридична сторона в межах єдиної підстави кримінальної

відповідальності. Матеріальна (єдина) і процесуальна (ч. 2 ст. 2 КК) підстави кримінальної відповідальності.

Обставини, що виключають можливість застосування кримінальної відповідальності: поняття та види.

ТЕМА № 4. «Кримінальне правопорушення та його види».

Поняття кримінального правопорушення як соціального та правового явища. Співвідношення між кримінальним правопорушенням як вчинюваним в реальній дійсності кримінально-протиправним посяганням та загальним визначенням кримінального правопорушення, що має місце в законі про кримінальну відповідальність.

Ознаки та елементи кримінального правопорушення як вольового вчинку людини.

Ознаки кримінального правопорушення. Суспільна небезпечність та винність як сутнісні ознаки, протиправність і караність як формальні ознаки. Співвідношення суспільної небезпечності і протиправності. Винність як сутнісна ознака кримінального правопорушення, її зміст та значення. Караність як невід'ємна ознака кримінального правопорушення. Співвідношення караності як ознаки кримінального правопорушення і фактичного призначення покарання за вчинене кримінально-протиправне посягання.

Елементи кримінального правопорушення як вольового вчинку людини, що відображають складові компоненти вчиненого у реальному житті кримінально-протиправного посягання: об'єкт, об'єктивна сторона, суб'єкт, суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.

Класифікація кримінальних правопорушень:

- за ступенем тяжкості, згідно зі ст. 12 КК, на: 1) кримінальні проступки та 2) злочини. А злочини – на нетяжкі, тяжкі та особливо тяжкі;

- в залежності від особливостей зв'язку їх структурних елементів на: 1) прості та 2) складні (ускладнені). Поділ простих на дві категорії: а) діяння, які складаються з однієї дії чи бездіяльності та одного наслідку і б) діяння, які складаються з однієї дії чи бездіяльності та двох або більше наслідків. Поділ складних (ускладнених) на три категорії: а) триваючі, б) продовжувані і в) складені діяння.

Загальне визначення кримінального правопорушення в законі про кримінальну відповідальність (так звані «формальне», «матеріальне» та «формально-матеріальне» визначення).

Значення ч. 2 ст. 11 Кримінального кодексу для визначення поняття кримінального правопорушення.

Кримінально-правове значення та види правомірних вчинку (правомірної поведінки).

ТЕМА № 5. «Склад кримінального правопорушення».

Поняття складу кримінального правопорушення. Співвідношення між

реально вчинюваним кримінальним правопорушенням (кримінально-протиправним посяганням) та складом кримінального правопорушення.

Класифікація складів кримінальних правопорушень.

Поділ складів в залежності від ступеня узагальненості їх ознак на конкретний, родовий та загальний склад.

Поділ конкретних складів:

- в залежності від наявності чи відсутності ознак наслідків діяння на: 1) склади з ознаками наслідків діяння та 2) склади без ознак наслідків діяння (у тому числі так звані «усічені» склади);

- в залежності від ступеня суспільної небезпечності на: 1) основний, 2) кваліфікований, 3) так званий «привілейований»;

- в залежності від того, яка за своїм значенням норма міститься у статті закону (загальна чи спеціальна), на: 1) загальний (базовий) та 2) спеціальний склад;

- в залежності від особливостей передбачення ознак складу у статті закону на: 1) прості та 2) складні. До складних відносять: а) склади з ознаками альтернативно визначених діянь, б) склади з ознаками двох і більше об'єктів, в) склади з ознаками двох форм вини.

Ознаки складу кримінального правопорушення: поняття та значення. Класифікація ознак складів у відповідності з елементами кримінального правопорушення: 1) ознаки, що характеризують об'єкт; 2) ознаки, що характеризують об'єктивну сторону; 3) ознаки, що характеризують суб'єкта; 4) ознаки, що характеризують суб'єктивну сторону діяння.

Поділ ознак конкретних складів на постійні та перемінні, кваліфікуючі та особливо кваліфікуючі.

Поділ ознак загального складу на обов'язкові та факультативні.

Співвідношення елементів кримінального правопорушення як вчиненого в реальній дійсності кримінально-протиправного посягання та ознак складу кримінального правопорушення.

Поняття складу правомірного вчинку (правомірної поведінки) та інших діянь, вчинених за обставин, що виключають можливість застосування кримінальної відповідальності.

Кваліфікація кримінального правопорушення: поняття, види, підстави. Кваліфікація кримінального правопорушення як різновид кримінально-правової кваліфікації.

ТЕМА № 6. «Об'єкт кримінального правопорушення».

Поняття об'єкта кримінально-протиправного посягання та ознак об'єкта у складах кримінальних правопорушень.

Види об'єктів кримінально-протиправних посягань та ознак об'єктів у складах кримінальних правопорушень.

Предмет кримінального правопорушення та його значення.

Потерпілий від кримінального правопорушення.

ТЕМА № 7. «Об'єктивна сторона кримінального правопорушення».

Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення як реально вчинюваного кримінально-протиправного посягання та ознак об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Ознаки складу кримінального правопорушення, які характеризують об'єктивну сторону. Поділ ознак об'єктивної сторони загального складу кримінального правопорушення на обов'язкові та факультативні.

Зміст поняття «діяння» у широкому та вузькому розумінні. Суспільно небезпечне діяння (дія чи бездіяльність) як ключовий компонент об'єктивної сторони кримінально-протиправного посягання та як обов'язкова ознака складу кримінального правопорушення. Властивості, що притаманні вчинюваному в реальній дійсності діянню: суспільна небезпечність, протиправність, конкретний характер поведінки людини, свідомий акт поведінки людини, вольовий акт поведінки людини.

Поняття та ознаки дії. Класифікація дій: прості та складні; фізичні та інформаційні. Значення способу вчинення дії, а також засобів і знарядь для характеристики кримінально протиправної дії.

Бездіяльність. Умови кримінальної відповідальності за кримінально протиправну бездіяльність.

Непереборна сила, непереборний фізичний примус, психічний примус та їх значення для вирішення питання про кримінальну відповідальність за суспільно небезпечну дію або бездіяльність.

Суспільно небезпечні наслідки як елемент кримінально-протиправного посягання та як ознака об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Поняття суспільно небезпечних наслідків. Розподіл цих наслідків, залежно від характеру і обсягу шкоди, заподіяної діянням об'єкту: реальна шкода і створення загрози (небезпеки) заподіяння шкоди. Види суспільно небезпечних наслідків: матеріальні та нематеріальні; основні та додаткові.

Прийоми законодавчого опису суспільно небезпечних наслідків. Склади кримінальних правопорушень з ознаками наслідків (так звані “матеріальні”клади або діяння з “матеріальним” складом) іклади кримінальних правопорушень без ознак наслідків (так звані “формальні”клади або діяння з “формальним” складом). Значення суспільно небезпечних наслідків.

Причинний зв'язок між діянням (дією або бездіяльністю) і суспільно небезпечними наслідками. Умови наявності причинного зв'язку. Поділ причинного зв'язку на необхідний та випадковий, безпосередній та опосередкований.

Місце, час, спосіб, обстановка, засоби та знаряддя вчинення кримінального правопорушення, їх значення для характеристики об'єктивної сторони кримінально-протиправного посягання та об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.

ТЕМА № 8. «Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт кримінального правопорушення)».

Поняття та ознаки особи, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкта кримінального правопорушення). Недоцільність визнання суб'єктом кримінального правопорушення юридичної особи або держави.

Стан осудності суб'єкта кримінального правопорушення, критерії осудності.

Поняття неосудності за КК України (ч. 2 ст. 19 КК). Критерії неосудності: юридичний (психологічний) та медичний (біологічний).

Ознаки юридичного критерію неосудності. Характеристика інтелектуальної та вольової ознак юридичного критерію неосудності та їх співвідношення.

Ознаки медичного критерію неосудності: хронічне психічне захворювання, тимчасовий розлад душевної діяльності, недоумство, інший хворобливий стан психіки. Значення медичного критерію для визнання особи неосудною.

Співвідношення юридичного та медичного критеріїв неосудності.

Наслідки визнання особи неосудною.

Положення ч. 3 ст. 19 стосовно особи, яка вчинила кримінальне правопорушення у стані осудності, але до постановлення вироку захворіла на психічну хворобу, що позбавляє її можливості усвідомлювати свої дії (бездіяльність) або керувати ними.

Поняття, критерії та наслідки визнання особи обмежено осудною (ст. 20 КК).

Кримінальна відповідальність за злочини, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин (ст. 21 КК).

Вік, з якого може наставати кримінальна відповідальність (ст. 22 КК). Загальний та знижений вік кримінальної відповідальності. Критерії встановлення в законі зниженого віку кримінальної відповідальності.

Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення. Частина 2 ст. 18 КК стосовно ознак спеціального суб'єкту. Види спеціальних суб'єктів.

Поняття службової особи відповідно до ч. 3 та ч. 4 ст. 18 КК.

ТЕМА № 9. «Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення».

Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення як реально вчинюваного кримінально-протиправного посягання та ознак суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Обов'язкові та факультативні ознаки суб'єктивної сторони загального складу кримінального правопорушення.

Поняття вини. Сутність, форми та ступень вини. Співвідношення вини та винності.

Умисел і його види.

Поняття прямого умислу (ч. 2 ст. 24 КК). Інтелектуальні та вольові ознаки прямого умислу.

Поняття непрямого умислу (ч. 3 ст. 24 КК). Інтелектуальні та вольові ознаки непрямого умислу.

Відмінність непрямого умислу від прямого.

Характеристика і значення спеціальних видів умислу.

Необережність та її види.

Кримінальна протиправна самовпевненість, її інтелектуальні та вольові ознаки (ч. 2 ст. 25 КК). Відмежування кримінальної протиправної самовпевненості від непрямого умислу.

Кримінальна протиправна недбалість, її інтелектуальні та вольові ознаки (ч. 3 ст. 25 КК).

Випадок (казус) як невинне заподіяння суспільно небезпечних наслідків, його відмінність від кримінальної протиправної недбалості.

Змішана форма вини та її значення для кваліфікації злочину.

Мотив і мета як факультативні ознаки суб'єктивної сторони загального складу кримінального правопорушення. Вплив мотиву і мети на кваліфікацію конкретного діяння і покарання.

Емоційний стан особи, що вчиняє кримінально-протиправне посягання. Його значення для кваліфікації та притягнення особи до кримінальної відповідальності.

Помилка, її поняття та види. Юридична помилка, її види і значення для кримінальної відповідальності. Фактична помилка, її види і вплив на кримінальну відповідальність.

ТЕМА № 10. «Стадії вчинення кримінального правопорушення».

Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення.

Поняття закінченого кримінального правопорушення (ч. 1 ст. 13 КК). Єдність об'єктивної та суб'єктивної сторін у закінченому кримінальному правопорушенні. Момент закінчення діянь, що кваліфікуються за складами з ознаками наслідків, без ознак наслідків та усіченими складами.

Поняття та види незакінченого кримінального правопорушення (ч. 2 ст. 13 КК).

Поняття готування до кримінального правопорушення (злочину), його об'єктивні та суб'єктивні ознаки (ч. 1 ст. 14 КК). Види готування до злочину: підшукування засобів чи знарядь для вчинення злочину; пристосування засобів чи знарядь для вчинення злочину; підшукування співучасників; змова на вчинення злочину; усунення перешкод; інше умисне створення умов для вчинення злочину. Кримінально-правова оцінка готування до кримінального проступку або злочину, за який статтею Особливої частини КК передбачене покарання у виді позбавлення волі строком до двох років або інше, більш м'яке покарання (ч. 2 ст. 14 КК). Відмежування готування до кримінального правопорушення (злочину) від виявлення умислу.

Поняття замаху на кримінальне правопорушення, його об'єктивні та

суб'єктивні ознаки (ч. 1 ст. 15 КК).

Види замаху на кримінальне правопорушення. Поняття та ознаки закінченого замаху (ч. 2 ст. 15 КК) і незакінченого замаху (ч. 3 ст. 15 КК). Непридатний замах на кримінальне правопорушення: замах на непридатний об'єкт і замах із непридатними засобами. Відмежування замаху на кримінальне правопорушення від закінченого діяння. Відмежування замаху на кримінальне правопорушення від готування до злочину.

Кримінальна відповідальність за незакінчене кримінальне правопорушення (ст. 16 КК). Підстави кримінальної відповідальності за незакінчене кримінальне правопорушення. Кваліфікація незакінченого кримінального правопорушення.

Поняття добровільної відмови при незакінченому кримінальному правопорушенні (ст. 17 КК) Ознаки добровільної відмови. Мотиви добровільної відмови. Стадії вчинення кримінального правопорушення, на яких можлива добровільна відмова. Правові наслідки добровільної відмови від кримінального правопорушення (ч. 2 ст. 17 КК).

Дійове каяття при вчиненні кримінального правопорушення: поняття і види. Відмінність дійового каяття від добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення.

ТЕМА № 11. «Співучасть у кримінальному правопорушенні».

Законодавче поняття співучасті у кримінальному правопорушенні (ст. 26 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки співучасті.

Види співучасників згідно зі ст. 27 КК України.

Законодавче визначення виконавця (співвиконавця), передбачене ч. 2 ст. 27 КК.

Організатор вчинення кримінального правопорушення, його поняття і види (ч. 3 ст. 27 КК). Об'єктивна та суб'єктивна сторона дій організатора.

Підбурювач (ч. 4 ст. 27 КК). Характеристика дій підбурювача з об'єктивної та суб'єктивної сторони.

Пособник (ч. 5 ст. 27 КК). Характеристика дій пособника з об'єктивної та суб'єктивної сторони. Види пособництва: фізичне та інтелектуальне, їх зміст.

Форми співучасті: поняття та критерії поділу.

Поділ форм співучасті за об'єктивними ознаками: проста співучасть; складна співучасть (співучасть із розподілом ролей).

Поділ форм співучасті за суб'єктивними ознаками (ст. 28 КК): вчинення кримінального правопорушення групою осіб (ч. 1 ст. 28 КК); вчинення групою осіб за попередньою змовою (ч. 2 ст. 28 КК); вчинення організованою групою (ч. 3 ст. 28 КК); вчинення злочинною організацією (ч. 4 ст. 28 КК).

Кримінальна відповідальність співучасників (ст. 29 КК). Особливості кримінальної відповідальності організаторів та учасників організованої чи злочинної організації (ст. 30 КК).

Спеціальні питання відповідальності за співучасть: опосередковане заподіяння (опосередкована винність); співучасть у кримінальних

правопорушеннях із спеціальним суб'єктом; безнаслідкова співучасть; провокація кримінального правопорушення; ексцес виконавця; невдале підбурювання або пособництво; добровільна відмова співучасників відповідно до ст. 31 КК.

Причетність до кримінального правопорушення. Поняття і види причетності на підставі положень частин 6 і 7 ст. 27 КК. Невизнання чинним КК кримінальним правопорушенням неповідомлення про нього (ч. 7 ст. 27 КК).

ТЕМА № 12. «Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень».

Поняття множинності кримінальних правопорушень та складів кримінальних правопорушень.

Повторність кримінальних правопорушень та її ознаки. Види повторності: фактична повторність та рецидив.

Види фактичної повторності: повторність тотожних (ч. 1 ст. 32 КК) та однорідних кримінальних правопорушень (ч. 3 ст. 32 КК). Відмежування повторності тотожних діянь від продовжуваного кримінального правопорушення (ч. 2 ст. 32 КК). Кваліфікація повторності кримінальних правопорушень. Умови відсутності повторності (ч. 4 ст. 32 КК).

Поняття рецидиву кримінальних правопорушень (ст. 34 КК). Ознаки рецидиву. Види рецидиву: загальний та спеціальний; простий та складний; пенітенціарний; рецидив тяжких і особливо тяжких злочинів. Кваліфікація рецидиву кримінальних правопорушень.

Поняття, ознаки та види сукупності кримінальних правопорушень (ч. 1 ст. 33 КК). Види сукупності кримінальних правопорушень: реальна та ідеальна сукупність як сукупність складів кримінальних правопорушень. Кваліфікація діянь при сукупності складів кримінальних правопорушень (ч. 2 ст. 33 КК).

Правові наслідки повторності, рецидиву та сукупності кримінальних правопорушень (ст. 35 КК).

ТЕМА № 13. «Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння».

Поняття обставин та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння, та місце серед них обставин, що передбачені у статтях 36 – 43 КК України.

Поняття необхідної оборони відповідно до ч. 1 ст. 36 КК. Відповідність закріпленого в ст. 36 КК права на необхідну оборону конституційному положенню про те, що кожен може захищати своє життя і здоров'я, життя і здоров'я інших людей від протиправних посягань (ч. 3 ст. 27 Конституції України). Непов'язаність наявності права на необхідну оборону з наявністю для особи можливості звернутися за допомогою до інших осіб чи органів влади (ч. 2 ст. 36 КК).

Поняття, ознаки, підстави та види необхідної оборони. Ознаки необхідної оборони, визначені у ст. 36 КК, які характеризують: мету оборони;

об'єкт заподіяння шкоди; характер дій того, хто захищається; своєчасність оборони; співрозмірність оборони небезпечності посягання і обстановці захисту.

Перевищення меж (ексцес) необхідної оборони (ч. 3 ст. 36 КК). Види ексцесів оборони. Відповідальність за ексцес оборони.

Спеціальні види необхідної оборони: оборона особи, яка через сильне душевне хвилювання, викликане суспільно небезпечним посяганням, не могла оцінити відповідність заподіяної нею шкоди небезпечності посягання чи обстановці захисту (ч. 4 ст. 36 КК); оборона від нападу озброєної особи або нападу групи осіб, а також від протиправного насильницького вторгнення у житло чи інше приміщення (ч. 5 ст. 36 КК); уявна оборона (ст. 37 КК). Поняття і ознаки уявної оборони. Вирішення питання про відповідальність при уявній обороні.

Затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення, як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння. Поняття правомірного затримання винної особи потерпілим або іншими особами (ч. 1 ст. 38 КК). Підстава затримання особи. Ознак, що характеризують правомірність затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: мета затримання; особа, яка підлягає затриманню; характер дій при затриманні; необхідність заподіяння шкоди; співрозмірність шкоди, заподіяної особі при її затриманні.

Перевищення заходів, необхідних для затримання особи, що вчинила кримінальне правопорушення: поняття, ознаки та види. Відповідальність за перевищення заходів необхідних для затримання особи (ч. 2 ст. 38 КК).

Поняття крайньої необхідності за ч. 1 ст. 39 КК. Субсидіарний (додатковий) характер права на заподіяння шкоди у стані крайньої необхідності. Поняття та підстави крайньої необхідності. Ознаки діяння, що вчинюється у стані крайньої необхідності: мета крайньої необхідності; спрямованість (об'єкт) заподіяння шкоди; характер дій; своєчасність заподіяння шкоди; межі заподіяння шкоди.

Перевищення меж (ексцес) крайньої необхідності (ч. 2 ст. 39 КК). Відповідальність за ексцес крайньої необхідності. Умови, при яких особа не підлягає кримінальній відповідальності за перевищення меж крайньої необхідності (ч. 3 ст. 39 КК).

Відмінність крайньої необхідності від необхідної оборони.

Фізичний або психічний примус. Непереборний фізичний примус як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння (ч. 1 ст. 40 КК). Питання про кримінальну відповідальність особи за заподіяння шкоди у випадку переборного фізичного примусу або психічного примусу (ч. 2 ст. 40 КК).

Виконання законного наказу або розпорядження як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння (ч. 1 ст. 41 КК). Критерії визнання наказу або розпорядження законними (ч. 2 ст. 41 КК).

Кримінально-правові наслідки невиконання чи виконання явно

кримінально протиправного наказу або розпорядження (ч. 3 і 4 ст. 41 КК). Відповідальність у випадку, якщо особа не усвідомлювала і не могла усвідомлювати кримінально протиправного характеру наказу чи розпорядження (ч. 5 ст. 41 КК).

Виправданий ризик як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння. Підстави та ознаки виправданого ризику відповідно до ст. 42 КК. Умови невизнання ризику виправданим (ч. 3 ст. 42 КК). Відповідальність за ексцес ризикованого діяння.

Виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння (ч. 1 ст. 43 КК). Підстава і ознаки правомірності заподіяння шкоди: поняття та види (ч. 2 ст. 43 КК). Відповідальність за перевищення меж заподіяння шкоди відповідно до ч. 3 ст. 43 КК.

Виконання обов'язку щодо захисту Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння (ст. 43¹ КК). Підстава і ознаки правомірності заподіяння шкоди.

ТЕМА № 14. «Звільнення від кримінальної відповідальності».

Поняття звільнення від кримінальної відповідальності. Правові підстави та порядок такого звільнення згідно зі ст. 44 КК.

Види звільнення від кримінальної відповідальності: обов'язкове і необов'язкове (факультативне); безумовне і умовне; залежно від правової підстави.

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з дійовим каяттям. Поняття, умови, правові наслідки (ст. 45 КК).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. Умови такого звільнення (ст. 46 КК).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. Умови та строки передачі на поруки (ст. 47 КК).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку зі зміною обстановки. Умови звільнення (ст. 48 КК).

Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності, розміри цих строків, початковий момент перебігу давності і кінцевий момент обчислення строків давності (ч. 1 ст. 49 КК). Зупинення перебігу давності. Момент відновлювання перебігу давності у цих випадках. Умови звільнення у цьому разі особи від кримінальної відповідальності (ч. 2 ст. 49 КК). Умови і наслідки переривання перебігу давності (ч. 3 ст. 49 КК). Питання про застосування давності до особи, що вчинила особливо тяжкий злочин, за який згідно із законом може бути призначене довічне позбавлення волі (ч. 4 ст. 49 КК), а також до особи, що вчинила злочин проти основ національної безпеки України, проти миру та безпеки людства (ч. 5 ст. 49 КК).

ТЕМА № 15. «Покарання та його види».

Поняття покарання у Кримінальному кодексі (ч. 1 ст. 50 КК). Значення та ознаки покарання. Наслідки ухилення від покарання, призначеного вироком суду (ч. 5 ст. 52 КК).

Мета покарання. Питання про мету покарання в науці кримінального права. Мета покарання відповідно до ч. 2 ст. 50 КК України.

Поняття та ознаки системи покарань. Види покарань, які містить у собі система покарань, встановлена ст. 51 КК.

Поняття і значення класифікації покарань.

Класифікація покарань за порядком призначення покарань (ст. 52 КК): основні покарання; додаткові покарання; покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові.

Класифікація покарань за суб'єктом, до якого застосовується покарання: основні та спеціальні покарання.

Класифікація покарань за можливістю визначення строку покарання: строкові та безстрокові покарання.

Основні покарання:

Громадські роботи (ст. 56 КК). Поняття та зміст громадських робіт. Строки й порядок їх застосування. Особи, до яких цей вид покарання не може бути застосовано.

Виправні роботи (ст. 57 КК). Поняття та зміст виправних робіт. Строки й порядок їх застосування. Розмір відрахувань із суми заробітку засудженого в доход держави. Особи, до яких цей вид покарання не може бути застосовано. Порядок заміни виправних робіт особам, які стали непрацездатними після постановлення вироку.

Службові обмеження для військовослужбовців (ст. 58 КК). Умови та строки застосування. Грошове стягнення як компонент даного виду покарання та його розміри. Вплив службового обмеження на підвищення у посаді, військовому званні та на строк вислуги років для присвоєння чергового військового звання.

Арешт (ст. 60 КК). Поняття та зміст арешту. Строки й порядок його застосування. Особи, до яких арешт як вид кримінального покарання не може бути застосовано.

Обмеження волі (ст. 61 КК). Поняття, зміст і умови застосування обмеження волі. Строки й порядок застосування. Особи, яким цей вид покарання не може бути застосовано.

Тримання у дисциплінарному батальйоні військовослужбовців (ст. 62 КК). Підстава, порядок та строки призначення цього виду покарання. Особи, до яких цей вид покарання не може бути застосовано.

Позбавлення волі на певний строк (ст. 63 КК). Поняття, зміст, мета та порядок застосування цього виду покарання. Строки позбавлення волі.

Довічне позбавлення волі (ст. 64 КК). Поняття, підстави та умови застосування цього виду покарання. Особи, до яких цей вид покарання не може

бути застосовано.

Додаткові покарання:

Позбавлення військового спеціального звання, рангу, чину або кваліфікаційного класу (ст. 54 КК). Підстави та порядок призначення цього додаткового покарання.

Конфіскація майна (ст. 59 КК). Ст. 41 Конституції України про конфіскацію майна. Поняття та сутність конфіскації майна як виду додаткового покарання. Підстави та порядок призначення конфіскації майна. Майно, що не підлягає конфіскації. Відмінність конфіскації майна як виду покарання від спеціальної конфіскації.

Покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові

Штраф (ст. 53 КК). Поняття штрафу. Розмір штрафу. Особливості призначення штрафу як додаткового виду покарання. Підстави і порядок заміни штрафу іншими видами покарань.

Позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю (ст. 55 КК). Поняття та строки призначення цього виду покарання як основного і як додаткового. Обчислення строку цього виду покарання, призначеного як додаткове покарання.

ТЕМА № 16. «Призначення покарання».

Поняття законної підстави для призначення покарання.

Принципи призначення покарання:

законність покарання; визначеність покарання в судовому вирокі; обґрунтованість і обов'язковість його мотивування у вирокі; гуманність покарання; індивідуалізація покарання.

Загальні засади призначення покарання. Критерії загальних засад призначення покарання відповідно до ст. 65 КК: 1) у межах, встановлених у санкції статті Особливої частини КК, що передбачає відповідальність за вчинене кримінальне правопорушення; 2) відповідно до положень Загальної частини КК; 3) враховуючи ступінь тяжкості вчиненого кримінального правопорушення, особу винного та обставин, що пом'якшують та обтяжують покарання; 4) враховуючи необхідність і достатність покарання для виправлення особи та запобігання нових кримінальних правопорушень.

Загальна характеристика та значення для призначення покарання обставин, що пом'якшують (ст.66 КК) і обтяжують (ст.67 КК) покарання, їх види та характеристика. Межі врахування судом при призначенні покарання обставин, які пом'якшують та обтяжують покарання.

Призначення покарання за незакінчене кримінальне правопорушення (ч. 1 – 4 ст. 68 КК). Урахування ступеня тяжкості вчиненого діяння, ступеня здійснення наміру та причин, внаслідок яких кримінальне правопорушення не було доведено до кінця.

Призначення покарання за кримінальне правопорушення, вчинене у співучасті (ч. 5 ст. 68 КК). Урахування характеру та ступеня участі кожного співучасника у вчиненні кримінального правопорушення.

Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом (ст. 69 КК). Підстави та порядок призначення судом більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. Призначення покарання нижче від найнижчої межі, передбаченої законом за дане кримінальне правопорушення. Перехід до іншого, більш м'якого виду основного покарання. Особливості застосування норм про призначення більш м'якого покарання.

Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень (ст. 70 КК). Правила призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Призначення покарання за окремі діяння, які входять до сукупності кримінальних правопорушень. Призначення остаточного (загального) покарання за сукупністю кримінальних правопорушень шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим або шляхом повного чи часткового складання покарань. Межі призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень. Особливості призначення остаточного покарання у випадках, якщо один із кримінальних правопорушень є умисним тяжким злочином або таким, за який може бути призначене довічне позбавлення волі. Порядок призначення додаткових покарань за сукупністю кримінальних правопорушень. Особливості призначення основних та додаткових покарань різного виду. Особливості призначення покарання за правилами, передбаченими ч. 4 ст. 70 КК України.

Призначення покарання за сукупністю вироків (ст. 71 КК). Правила призначення покарання за сукупністю вироків. Межі застосування повного чи часткового складання покарань за сукупністю вироків. Правила складання покарань за сукупністю вироків. Порядок призначення за сукупністю вироків додаткових покарань. Можливість використання поглинення покарань за сукупністю вироків. Особливості (порядок) призначення основних та додаткових покарань різного виду за сукупністю вироків.

Порядок призначення покарань при одночасному збігу сукупності кримінальних правопорушень та сукупності вироків.

Правила складання покарань та зарахування строку попереднього ув'язнення (ст. 72 КК).

Обчислення строків покарання (ст. 73 КК).

ТЕМА № 17. «Звільнення від покарання та його відбування».

Поняття звільнення від покарання, його підстави, умови та види відповідно до ч. 1 ст. 74 КК. Відмінність між звільненням від покарання і звільненням від кримінальної відповідальності.

Звільнення від покарання у разі прийняття нового закону (ч. 2, 3 ст. 74 КК).

Звільнення від покарання у зв'язку з втратою особою суспільної небезпечності (ч. 4 ст. 74 КК).

Звільнення від відбування покарання з випробуванням, його види.

Звільнення від відбування покарання з випробуванням за ст. 75 КК.

Підстави та умови його застосування. Іспитовий строк, його тривалість та значення. Обов'язки, які покладає суд на особу, звільнену від відбування покарання з випробуванням (ст. 76 КК). Застосування додаткових покарань у разі звільнення від відбування основного покарання з випробуванням (ст. 77 КК). Контроль за поведінкою засуджених, звільнених від відбування покарання з випробуванням. Правові наслідки звільнення від відбування покарання з випробуванням (ч.1 ст.78 КК). Підстави скасування звільнення від відбування з випробуванням та його наслідки (ч. 2, 3 ст.78 КК).

Звільнення від відбування покарання з випробуванням вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до семи років (ст. 79 КК). Підстави, умови та особливості його застосування. Правові наслідки та умови скасування цього виду звільнення.

Звільнення від покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку (ст. 80 КК). Розміри цих строків та їх обчислення. Зупинення перебігу давності. Відновлення перебігу давності у випадку його зупинення. Переривання давності. Обчислення давності при її перериванні. Питання про застосування давності до осіб, які засуджені до довічного позбавлення волі. Давність виконання обвинувального вироку щодо осіб, яким призначено додаткове покарання. Незастосування давності виконання обвинувального вироку.

Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання (ст. 81 КК). Поняття та значення. Підстави та умови умовно-дострокового звільнення. Види покарань, при відбуванні яких можливе умовно-дострокове звільнення. Невідбутий строк при умовно-достроковому звільненні, його значення. Правові наслідки умовно-дострокового звільнення. Дострокове звільнення від додаткового покарання.

Заміна невідбутої частини покарання більш м'яким видом покарання (ст. 82 КК). Поняття і значення, умови, підстави та порядок такої заміни. Правові наслідки заміни невідбутої частини покарання більш м'яким.

Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років (ст. 83 КК). Підстави, умови та особливості його застосування. Правові наслідки та умови скасування цього виду звільнення.

Звільнення від покарання за хворобою (ст. 84 КК). Його види і підстави. Наслідки одужання осіб, звільнених від покарання або його відбування за хворобою. Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру в строк покарання.

Звільнення від покарання на підставі Закону України про амністію або акта про помилування (ст. 85–87 КК).

ТЕМА № 18. «Судимість, її погашення та зняття».

Поняття і значення судимості. Правові наслідки судимості (ч. 1, 2 ст. 88 КК). Особи, які визнаються такими, що не мають судимості (ч. 3, 4 ст. 88 КК).

Погашення судимості. Строки погашення судимості (ст. 89 КК). Обчислення строків погашення судимості (ст. 90 КК). Наслідки вчинення нового кримінального правопорушення протягом цих строків (ст. 90 КК).

Зняття судимості та умови його застосування (ст. 91 КК). Відмінність зняття судимості від її погашення. Види зняття судимості.

ТЕМА № 19. «Обмежувальні заходи й інші заходи кримінально-правового характеру. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб».

Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство (ст. 91-1 КК).

Поняття та мета примусових заходів медичного характеру (ст. 92 КК). Підстави їх застосування.

Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру (ст. 93 КК).

Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення (ст. 94 КК). Продовження, зміна та припинення застосування примусових заходів медичного характеру (ст. 95 КК). Зарахування часу застосування примусових заходів медичного характеру в строк покарання.

Примусове лікування (ст. 96 КК). Мета та підстави його застосування. Особи, до яких застосовується примусове лікування.

Спеціальна конфіскація, підстави та випадки застосування. (Ст. 96-1, ст. 96-2).

Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру (ст. 96-3 КК).

Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру (ст. 96-4 КК)

Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру (ст. 96-5 КК). Переривання та зупинення строків давності застосування до юридичної особи заходів кримінально-правового характеру

Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб (штраф, конфіскація майна, ліквідація).

Застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру за сукупністю кримінальних правопорушень.

ТЕМА № 20. «Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх».

Особливості кримінальної відповідальності неповнолітніх як вияв гуманізму кримінального законодавства України.

Звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності із застосуванням примусових заходів виховного характеру (ст. 97, 105 КК). Підстави такого звільнення. Види примусових заходів виховного характеру та особливості їх призначення. Наслідки ухилення неповнолітнього від

застосування до нього примусових заходів виховного характеру.

Види покарань, які застосовуються до неповнолітніх, особливості їх застосування (ст. 98–102 КК).

Особливості призначення покарання неповнолітнім (ст. 103 КК). Призначення позбавлення волі неповнолітнім за сукупністю кримінальних правопорушень або вироків.

Особливості застосування до неповнолітніх звільнення від відбування покарання з випробуванням (ст. 104 КК).

Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності та відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності (ст. 106 КК).

Особливості умовно-дострокового звільнення від покарання осіб, які вчинили кримінальне правопорушення у віці до 18 років (ст. 107 КК).

Особливості погашення та зняття судимості щодо осіб, які вчинили кримінальне правопорушення у віці до 18 років (ст. 108 КК).

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

ТЕМА № 1. «Поняття Особливої частини кримінального права, її система та значення. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень».

Поняття Особливої частини кримінального права України. Специфіка Особливої частини кримінального права та її єдність і зв'язок із Загальною частиною.

Система та структура Особливої частини Кримінального кодексу України. Критерії поділу на розділи та статті. Співвідношення кримінально-правової норми та статті Особливої частини Кримінального кодексу.

Значення Особливої частини кримінального права.

Поняття та види кваліфікації кримінальних правопорушень. Підстави кваліфікації: фактична та юридична (правова) підстави. Конкуренція норм Особливої частини Кримінального кодексу. Правила кваліфікації при конкуренції норм. Відмінність конкуренції від колізії правових норм, шляхи подолання колізії. Значення правильної кваліфікації злочинів для здійснення правосуддя. Правильна кваліфікація як необхідна умова дотримання законності, прав і свобод людини.

Значення судової практики та її узагальнень з окремих категорій кримінальних справ для правильного тлумачення і застосування кримінально-правових норм Особливої частини.

ТЕМА № 2. «Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи».

Поняття, загальна характеристика, та види кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи.

Злочини проти життя особи.

Значення ст. 2 Конвенції «Про захист прав людини і основоположних свобод» та ст. 27 Конституції України про охорону життя людини.

Загальна характеристика злочинів проти життя. Життя як основний

безпосередній об'єкт цих діянь.

Поняття вбивства і його види: умисне вбивство та вбивство через необережність. Умисне вбивство та його види.

Умисне вбивство без обтяжуючих обставин (ч. 1 ст. 115 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Умисне вбивство за обтяжуючих обставин (ч. 2 ст. 115 КК). Вбивство двох або більше осіб. Єдність умислу на вбивство двох або більше осіб як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Вбивство малолітньої дитини або жінки, яка завідомо для винного перебувала у стані вагітності. Вбивство заручника. Поняття заручника. Вбивство, вчинене з особливою жорстокістю. Поняття особливої жорстокості. Вбивство, вчинене способом, небезпечним для життя багатьох осіб. Відмежування цього виду вбивства від терористичного акту. Вбивство з корисливих мотивів. Поняття корисливих мотивів. Вбивство з хуліганських мотивів. Поняття хуліганських мотивів. Вбивство особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку. Вбивство з метою приховати інше кримінальне правопорушення або полегшити його вчинення. Вбивство, поєднане із зґвалтуванням або сексуальним насильством. Вбивство, вчинене на замовлення. Поняття замовлення. Відмежування від вбивства з корисливих мотивів. Вбивство, вчинене за попередньою змовою групою осіб. Вбивство, вчинене особою, яка раніше вчинила умисне вбивство, за винятком вбивства, передбаченого статтями 116–118 КК України. Відмежування від вбивства двох або більше осіб. Вбивство, вчинене з мотивів расової, національної чи релігійної нетерпимості. Кваліфікація вбивства за наявності кількох обтяжуючих обставин.

Умисне вбивство за пом'якшуючих обставин, його види.

Умисне вбивство, вчинене у стані сильного душевного хвилювання (ст. 116 КК). Об'єктивних та суб'єктивні ознаки.

Умисне вбивство матір'ю своєї новонародженої дитини (ст. 117 КК).. Особливості суб'єктивних ознак цього діяння. Відповідальність співучасників.

Умисне вбивство при перевищенні меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (ст. 118 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Вбивство через необережність (ст. 119 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Відмінність цього діяння від інших кримінальних правопорушень, наслідком яких є смерть потерпілої особи.

Доведення до самогубства (ст. 120 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Відмінність доведення до самогубства від умисного вбивства та вбивства через необережність.

Кримінальні правопорушення проти здоров'я особи.

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти здоров'я. Здоров'я як основний безпосередній об'єкт цих діянь.

Поняття і види тілесних ушкоджень. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень.

Тяжке тілесне ушкодження, його поняття та види. Критерії визнання тілесного ушкодження тяжким: медичний, соціальний, економічний, естетичний.

Середньої тяжкості тілесне ушкодження. Його поняття, види та критерії визначення.

Легке тілесне ушкодження. Його поняття види, критерії визнання.

Кримінальна відповідальність за заподіяння умисного тяжкого тілесного ушкодження (ст. 121 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Відмежування тяжкого тілесного ушкодження, що спричинило смерть потерпілого (ч. 2 ст. 121 КК) від умисного вбивства. Кримінальна відповідальність за заподіяння умисного тяжкого тілесного ушкодження, вчиненого за пом'якшуючих обставин: заподіяне у стані сильного душевного хвилювання (ст. 123 КК), у разі перевищення меж необхідної оборони або у разі перевищення заходів, необхідних для затримання особи, яка вчинила кримінальне правопорушення (ст. 124 КК), а також за необережне тяжке тілесне ушкодження (ст. 128 КК).

Кримінальна відповідальність за умисне заподіяння середньої тяжкості тілесного ушкодження (ст. 122 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Кримінальна відповідальність за заподіяння умисного середньої тяжкості тілесного ушкодження, вчиненого у стані сильного душевного хвилювання (ст. 123 КК), а також з необережності (ст. 128 КК).

Кримінальна відповідальність за заподіяння легкого тілесного ушкодження (ст. 125 КК).

Побої та мордування (ст. 126 КК). Поняття і відмінність від тілесних ушкоджень. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст. 130 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Неналежне виконання професійних обов'язків, що спричинило зараження особи вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної хвороби (ст. 131 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Зараження венеричною хворобою (ст. 133 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення, що ставлять у небезпеку життя та здоров'я особи.

Погроза вбивством (ст. 129 КК). Реальність погрози як умова відповідальності за це діяння. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування цього діяння від готування до вбивства чи замаху на вбивство.

Катування (ст. 127 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки цього діяння. Відмінність катування від вчинення побоїв та мордувань.

Домашнє насильство (ст. 126-1 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Відмежування від мордування та катування.

Незаконне проведення абортів або стерилізації (ст. 134 КК). Поняття абортів та стерилізації. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення.

Кваліфікуючі ознаки.

Залишення в небезпеці (ст. 135 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки цього діяння. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані (ст. 136 КК). Особливості об'єктивної сторони та суб'єкту кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Неналежне виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей (ст. 137 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконна лікувальна діяльність (ст. 138 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Ненадання допомоги хворому медичним працівником (ст. 139 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Завідомість як ознака цього складу кримінального правопорушення. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Неналежне виконання професійних обов'язків медичним або фармацевтичним працівником (ст. 140 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення прав пацієнта (ст. 141 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення.

Незаконне проведення дослідів над людиною (ст. 142 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення встановленого законом порядку трансплантації анатомічних матеріалів людини (ст. 143 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Насильницьке донорство (ст. 144 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Інші кримінальні правопорушення проти особи.

Розголошення відомостей про проведення медичного огляду на виявлення зараження вірусом імунодефіциту людини чи іншої невиліковної інфекційної хвороби (ст. 132 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення.

Незаконне розголошення лікарської таємниці (ст. 145 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення.

ТЕМА № 3. «Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи».

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності особи.

Незаконне позбавлення волі або викрадення людини (ст. 146 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Насильницьке зникнення (ст. 146-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Захоплення заручників (ст. 147 КК).. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Відмежування від позбавлення волі або викрадення людини.

Підміна дитини (ст. 148 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Відмежування від викрадення людини.

Торгівля людьми (ст. 149 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Експлуатація дітей (ст. 150 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Використання малолітньої дитини для заняття жебрацтвом (ст. 150-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Незаконне поміщення в психіатричний заклад (ст. 151 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Примушування до шлюбу (ст. 151-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА № 4. «Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи».

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості особи. Поняття добровільної згоди до здійснення акту сексуального характеру.

Зґвалтування (ст. 152 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Сексуальне насильство (ст. 153 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Відмежування від зґвалтування.

Примушування до вступу в статевий зв'язок (ст. 154 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Відмежування від зґвалтування та примушування до шлюбу.

Вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку (ст. 155 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Відмежування від статевих зносин з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку.

Домагання дитини для сексуальних цілей (ст. 156-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Відмежування від вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку (ст. 155 КК).

ТЕМА № 5. «Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина».

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

Кримінальні правопорушення проти виборчих прав.

Перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності

офіційного спостерігача (ст. 157 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Надання неправдивих відомостей до органу ведення Державного реєстру виборців або фальсифікація виборчих документів, документів референдуму, підсумків голосування або відомостей Державного реєстру виборців (ст. 158 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Незаконне використання виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі, голосування виборцем, учасником референдуму більше ніж один раз (ст. 158-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Незаконне знищення виборчої документації або документів референдуму (ст. 158-2 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення таємниці голосування (ст. 159 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку фінансування політичної партії, передвиборної агітації, агітації з всеукраїнського або місцевого референдуму (ст. 159-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Підкуп виборця, учасника референдуму (ст. 160 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти трудових прав.

Грубе порушення законодавства про працю (ст. 172 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Грубе порушення угоди про працю (ст. 173 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Невиплата заробітної плати, стипендії, пенсії чи інших встановлених законом виплат (ст. 175 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності це діяння.

Примушування до участі у страйку або перешкоджання участі у страйку (ст. 174 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання законній діяльності професійних спілок, політичних партій, громадських організацій (ст. 170 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання законній професійній діяльності журналістів (ст. 171 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти інших особистих прав і свобод людини і громадянина.

Порушення рівноправності громадян залежно від їх расової, національної належності, релігійних переконань, інвалідності та за іншими ознаками (ст. 161 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення недоторканності житла (ст. 162 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер (ст. 163 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати аліментів на утримання дітей (ст. 164 КК).

Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати коштів на утримання непрацездатних батьків (ст. 165 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Злісне невиконання обов'язків по догляду за дитиною або особою, щодо якої встановлена опіка чи піклування (ст. 166 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Зловживання опікунськими правами (ст. 167 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Розголошення таємниці усиновлення (удочеріння) (ст. 168 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо усиновлення (удочеріння) (ст. 169 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення авторського права і суміжних прав (ст. 176 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення права на винахід, корисну модель, промисловий зразок, топографію інтегральної мікросхеми, сорт рослин, раціоналізаторську пропозицію (ст. 177 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Пошкодження релігійних споруд чи культових будинків (ст. 178 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Незаконне утримування, осквернення або знищення релігійних святинь (ст. 179 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання здійсненню релігійного обряду (ст. 180 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Посягання на здоров'я людей під приводом проповідкування релігійних віровчень чи виконання релігійних обрядів (ст. 181 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення недоторканності приватного життя (ст. 182 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення права на отримання освіти (ст. 183 КК). Особливості конструкції цієї статті закону. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки передбачених у частинах статті діянь.

Порушення права на безоплатну медичну допомогу (ст. 184 КК). Особливості конструкції цієї статті закону. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки передбачених у частинах статті діянь.

ТЕМА № 6. «Кримінальні правопорушення проти власності».

Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти власності. Корисливі та некорисливі кримінальні правопорушення проти власності.

Корисливі кримінальні правопорушення проти власності: поняття, види, ознаки.

Предмет корисливих кримінальних правопорушень проти власності: його фізична, соціальна, економічна та юридична ознаки. Об'єктивні ознаки, вчинення цих діянь. Спосіб вчинення. Суспільно небезпечні наслідки цих діянь.

Визначення розміру завданих збитків залежно від вартості майна. Суб'єктивні ознаки цих діянь. Визначення корисливого мотиву.

Крадіжка (ст. 185 КК). Поняття і види таємного викрадення чужого майна. Кваліфікуючі ознаки. Співвідношення крадіжки із дрібним викраденням майна (ст. 51 КУпАП).

Грабіж (ст. 186 КК). Характеристика відкритого викрадення чужого майна. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність грабежу від крадіжки.

Розбій (ст. 187 КК). Поняття і ознаки розбою. Безпосередній об'єкт розбійного нападу. Момент закінчення розбою. Кваліфікуючі ознаки розбою. Відмінність розбою від насильницького грабежу і бандитизму.

Викрадення води, електричної або теплової енергії шляхом її самовільного використання (ст. 188-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Вимагання (ст. 189 КК). Поняття, об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Момент закінчення вимагання. Відмежування вимагання, поєданого з насильством, від розбою.

Шахрайство (ст. 190 КК). Поняття, об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки; відмежування від крадіжки, поєданої з обманом.

Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Заподіяння майнової шкоди шляхом обману або зловживання довірою (ст. 192 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Відмежування від шахрайства.

Незаконне привласнення особою знайденого або чужого майна, що випадково опинилося у неї (ст. 193 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Самовільне зайняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Некорисливі кримінальні правопорушення проти власності.

Поняття і види некорисливих кримінальних правопорушень проти власності.

Умисне знищення або пошкодження майна (ст. 194 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Умисне пошкодження об'єктів електроенергетики (ст. 194-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Погроза знищення майна (ст. 195 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Необережне знищення або пошкодження майна (ст. 196 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Порушення обов'язків щодо охорони майна (ст. 197 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Придбання, отримання, зберігання чи збут майна, одержаного злочинним шляхом як некорисливе або корисливе діяння (ст. 198 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

ТЕМА № 7. «Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг».

Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Поняття службової особи.

Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК). Об'єктивні ознаки. Момент закінчення діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних діянь.

Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364-1 КК). Об'єктивні ознаки. Момент закінчення діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних діянь.

Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (ст. 365-1 КК). Об'єктивні ознаки. Момент закінчення діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних діянь.

Здійснення народним депутатом України на пленарному засіданні Верховної Ради України голосування замість іншого народного депутата України (ст. 364-2 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Відмінність від суміжних діянь.

Бездіяльність працівника правоохоронного органу щодо незаконної діяльності з організації або проведення азартних ігор, лотерей (ст. 365-2 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Службове підроблення (ст. 366 КК). Предмет цього діяння. Види діяння та момент закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних діянь.

Декларування недостовірної інформації (ст. 366-2 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Поняття суб'єкта декларування.

Неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (ст. 366-3 КК).

Службова недбалість (ст. 367 КК). Поняття та види діянь. Наслідки. Момент закінчення діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних діянь.

Прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК). Поняття та ознаки неправомірної вигоди. Характеристика діяння. Момент закінчення діяння. Поняття суб'єкту. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних діянь.

Підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 368-3 КК). Особливості конструкції цієї статті. Поняття та ознаки діяння, передбаченого ч. 1 ст. 363-3 КК. Предмет, форми та ознаки діяння. Момент його закінчення. Поняття суб'єкту. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки, передбачені у ч. 2 цієї статті.

Поняття та ознаки діяння передбаченого ч. 3 ст. 368-3 КК України. Предмет, форми та ознаки діяння. Момент його закінчення. Поняття суб'єкту. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки, передбачені у ч. 4 цієї статті. Відмежування від суміжних діянь.

Підкуп особи, яка надає публічні послуги (ст. 368-4 КК). Особливості конструкції цієї статті. Поняття та ознаки діяння, передбаченого ч. 1 ст. 363-4 КК. Предмет, форми та ознаки діяння. Момент його закінчення. Поняття суб'єкту. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки, передбачені у ч. 2 цієї статті. Поняття та ознаки діяння передбаченого ч. 3 ст. 368-4 КК України. Предмет, форми та ознаки діяння. Момент його закінчення. Поняття суб'єкту. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки, передбачені у ч. 4 цієї статті. Відмежування від суміжних діянь.

Незаконне збагачення (ст. 368-5 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі. Поняття та ознаки неправомірної вигоди. Об'єктивні ознаки діяння передбаченого ч. 1 ст. 369 КК та момент його закінчення. Суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Зловживання впливом (ст. 369-2 КК). Особливості конструкції цієї статті. Поняття та ознаки діяння, передбаченого ч. 1 ст. 369-2 КК. Предмет, форми та ознаки діяння. Момент його закінчення. Поняття суб'єкту. Суб'єктивна сторона. Поняття та ознаки діяння передбаченого ч. 2 ст. 369-2 КК. Предмет, форми та ознаки діяння. Момент його закінчення. Поняття суб'єкту. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки, передбачені у ч. 3 цієї статті. Відмежування від суміжних діянь.

Протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань (ст. 369-3 КК). Особливості конструкції цієї статті. Поняття та ознаки діяння, передбаченого ч. 1 ст. 369-3 КК. Предмет, форми та ознаки діяння. Момент його закінчення. Поняття суб'єкту. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки, передбачені ч. 2 цієї статті. Поняття та ознаки діяння, передбаченого ч. 3 ст. 369-3 КК. Предмет, форми та ознаки діяння. Момент його закінчення. Поняття суб'єкту. Суб'єктивна сторона. Відмежування від суміжних діянь.

Провокація підкупу (ст. 370 КК). Об'єктивні ознаки. Предмет та момент закінчення діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА № 8. «Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності».

Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.

Кримінальні правопорушення проти системи грошового обігу, валютного регулювання, валютного контролю та фондового ринку.

Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів (ст. 199 КК).

Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Визначення предмета діянь. Види дій. Момент закінчення діянь. Мета збуту як ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від шахрайства.

Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення (ст. 200 КК). Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Визначення предмету. Види дій. Момент закінчення. Мета збуту як ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від шахрайства та виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї.

Легалізація (відмивання) майна, одержаного злочинним шляхом (ст. 209 КК). Поняття суспільно небезпечного протиправного діяння, що передувало легалізації (відмиванню) майна. Об'єктивні, суб'єктивні та Кваліфікуючі ознаки.

Умисне порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (ст. 209-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Маніпулювання на фондовому ринку (ст. 222-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти системи мобілізації коштів до бюджетів та державних цільових фондів.

Контрабанда (ст. 201 КК). Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Визначення предметів злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Переміщення через митний кордон України поза митним контролем або з приховуванням від митного контролю лісоматеріалів або пиломатеріалів цінних та рідкісних порід дерев, лісоматеріалів необроблених, а також інших лісоматеріалів, заборонених до вивозу за межі митної території України (ст. 201-1 КК). Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Предмет цього злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне використання з метою отримання прибутку гуманітарної допомоги, благодійних пожертв або безоплатної допомоги (ст. 201² КК). Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Предмет цього злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виготовлення, зберігання, збут або транспортування з метою збуту підакцизних товарів (ст. 204 КК). Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Визначення предметів злочину. Види діянь. Поняття підпільних цехів та обладнання, що забезпечує масове виробництво таких товарів. Мета збуту як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від сплати податків, зборів (обов'язкових платежів) (ст. 212 КК). Предмет і види діянь. Суспільно небезпечні наслідки. Момент закінчення діяння. Особливості суб'єкта і суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Ухилення від сплати єдиного страхового внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування та страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування (ст. 212-1 КК). Предмет і види діянь. Суспільно небезпечні наслідки. Момент закінчення діяння. Особливості суб'єкта і суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення проти системи розподілу і використання бюджетних коштів та приватизації державного та комунального майна.

Нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням (ст. 210 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Видання нормативно-правових актів, що зменшують надходження до бюджету або збільшують витрати бюджету всупереч закону (ст. 211 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Незаконна приватизація державного, комунального майна (ст. 233 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти забезпечення свободи господарської діяльності, недопущення монополізму і недобросовісної конкуренції.

Протидія законній господарській діяльності (ст. 206 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види діянь. Потерпілий від злочину. Момент закінчення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від вимагання.

Протиправне заволодіння майном підприємства, установи, організації (ст. 206-2 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Незаконне використання знака для товарів і послуг, фірмового найменування, кваліфікованого зазначення походження товару (ст. 229 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Незаконне збирання з метою використання або використання відомостей, що становлять комерційну або банківську таємницю (ст. 231 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Предмет та види дій. Визначення суспільно небезпечних наслідків. Відмежування цього діяння від адміністративного правопорушення, а також від шпіонажу.

Розголошення комерційної або банківської таємниці (ст. 232 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Предмет та види дій. Визначення суспільно небезпечних наслідків. Особливості суб'єкта і суб'єктивної сторони діяння.

Незаконне використання інсайдерської інформації (ст. 232-1 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Предмет та види дій. Визначення суспільно небезпечних наслідків. Кваліфікуючі ознаки.

Приховування інформації про діяльність емітента (ст. 232-2 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Предмет та види дій. Визначення суспільно небезпечних наслідків. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти прав і законних інтересів кредиторів, споживачів товарів і послуг.

Доведення банку до неплатоспроможності (ст. 218-1 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види діянь. Суспільно небезпечні наслідки. Особливості суб'єктів кримінального правопорушення. Мотиви його вчинення.

Доведення до банкрутства (ст. 219 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види діянь. Суспільно небезпечні наслідки. Особливості суб'єктів кримінального правопорушення. Мотиви його вчинення.

Шахрайство з фінансовими ресурсами (ст. 222 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Предмет та види діянь. Суб'єктивна сторона. Мета діяння. Суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від кримінальних правопорушень проти власності.

Умисне введення в обіг на ринку України (випуск на ринок України) небезпечної продукції (ст. 227 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення у сфері виготовлення і використання документів у господарській діяльності.

Підrobлення документів, які подаються для проведення державної реєстрації юридичної особи та фізичних осіб-підприємців (ст. 205-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виготовлення, підrobлення, використання або збут незаконно виготовлених, одержаних чи підrobлених контрольних марок (ст. 216 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Підrobлення документів, які подаються для реєстрації випуску цінних паперів (ст. 223-1 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Порушення порядку ведення реєстру власників іменних цінних паперів (ст. 223-2 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Виготовлення, збут та використання підrobлених недержавних цінних паперів (ст. 224 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти порядку зайняття господарською діяльністю.

Незаконний обіг дисків для лазерних систем зчитування, матриць, обладнання та сировини для їх виробництва (ст. 203-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Зайняття гральним бізнесом (ст. 203-2 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку здійснення операцій з металобрухтом (ст. 213 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА № 9. «Кримінальні правопорушення проти довкілля».

Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти довкілля.

Кримінально протиправні посягання на об'єкти живої природи.

Знищення або пошкодження об'єктів рослинного світу (ст. 245 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості предмета та способу скоєння діяння. Суб'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу (ст.

246 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Предмет, види та місце скоєння діянь. Поняття істотної шкоди.

Порушення законодавства про захист рослин (ст. 247 КК). Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак.

Незаконне полювання (ст. 248 КК) Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Незаконне зайняття рибним, звіриним або іншим водним добувним промислом (ст. 249 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Поняття промислу. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінально протиправні посягання на об'єкти неживої природи.

Забруднення або псування земель (ст. 239 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Основний та додатковий об'єкт і предмет забруднення або псування земель. Об'єктивна сторона. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель (ст. 239-1 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості предмету та об'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах (ст. 239-2 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Безгосподарське використання земель (ст. 254 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Забруднення атмосферного повітря (ст. 241 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Забруднення моря (ст. 243 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення законодавства про континентальний шельф України (ст. 244 КК). Поняття континентального шельфу України. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діяння.

Діяння, що порушують правові норми у сфері екології.

Порушення правил екологічної безпеки (ст. 236 КК). Поняття екологічної безпеки. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діяння.

Порушення правил охорони або використання надр, незаконне видобування корисних копалин (ст. 240 КК). Поняття надр та корисних копалин. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил охорони вод (ст. 242 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Проведення вибухових робіт з порушенням правил охорони рибних запасів (ст. 250 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діяння.

Порушення ветеринарних правил (ст. 251 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Поняття епізоотії.

Інші злочини проти довкілля

Невжиття заходів щодо ліквідації наслідків екологічного забруднення (ст. 237 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Поняття екологічного забруднення..

Приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або

захворюваність населення (ст. 238 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Проектування чи експлуатація споруд без систем захисту довкілля (ст. 253 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Тема № 10. «Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки».

Поняття громадської безпеки, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень, передбачених IX розділом Особливої частини Кримінального кодексу України. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки цих діянь.

Злочини, пов'язані з діяльністю стійких злочинних об'єднань.

Створення, керівництво злочинною спільнотою або злочинною організацією, а також участь у ній (ст. 255 КК). Поняття злочинної організації та злочинної спільноти. Об'єктивні ознаки. Види діянь та момент їх закінчення. Поняття та ознаки «злочинного впливу». Суб'єктивні ознаки. Поняття та ознаки спеціальних суб'єктів – службової особи (ч. 3 ст. 255) та особи, яка перебуває у статусі суб'єкта підвищеного злочинного впливу, у тому числі у статусі «вора в законі» (ч. 5 ст. 255). Умови звільнення від кримінальної відповідальності та особи, що підлягають звільненню від кримінальної відповідальності за вчинення передбачених ст. 255 КК діянь.

Встановлення або поширення злочинного впливу (ст. 255-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Організація, сприяння у проведенні або участь у злочинному зібранні (сходці) (ст. 255-2 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності та особи, що підлягають звільненню від кримінальної відповідальності за вчинення передбачених ст. 255-2 КК діянь.

Звернення за застосуванням злочинного впливу (ст. 255-3 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності (ст. 256 КК). Об'єктивна сторона. Види діянь. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Відмінність від співучасті. Особливості суб'єкта цього злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Бандитизм (ст. 257 КК). Поняття та ознаки банди. Об'єктивна сторона. Види діянь. Момент початку та закінчення цього злочину. Суб'єктивна сторона та суб'єкт бандитизму.

Створення не передбачених законом воєнізованих або збройних формувань (ст. 260 КК). Поняття воєнізованих формувань. Види діянь. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки цього злочину. Умови звільнення від кримінальної відповідальності за цією статтею.

Терористичні злочини.

Терористичний акт (ст. 258 КК). Поняття терористичного акту. Види об'єктів злочину. Характеристика дій. Наслідки злочину. Суб'єктивна сторона та суб'єкт злочину. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від диверсії та

бандитизму.

Втягнення у вчинення терористичного акту (ст. 258-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Публічні заклики до вчинення терористичного акту (ст. 258-2 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Створення терористичної групи чи терористичної організації (ст. 258-3 КК). Поняття та ознаки (у тому числі: кількісний склад) терористичної групи та терористичної організації з урахуванням положень ч. 3 і 4 ст. 28 та статей 255, 257, 260 КК. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки цього складу злочину. Умови звільнення від кримінальної відповідальності та особи, що підлягають звільненню від кримінальної відповідальності за вчинення передбачених ст. 258-3 КК діянь.

Сприяння вчиненню терористичного акту, проходження навчання тероризму (ст. 258-4 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Фінансування тероризму (ст. 258-5 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності та особи, що підлягають звільненню від кримінальної відповідальності за фінансування тероризму.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним поводженням зі зброєю та іншими небезпечними предметами

Напад на об'єкти, на яких є предмети, що становлять підвищену небезпеку для оточення (ст. 261 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 262 КК). Предмет злочину. Об'єктивна сторона. Види діянь. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від інших діянь.

Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК). Предмет злочину. Об'єктивна сторона та види діянь. Момент початку і закінчення злочину. Умови не притягнення до кримінальної відповідальності (ч. 3 ст. 263 КК).

Незаконне виготовлення, переробка чи ремонт вогнепальної зброї або фальсифікація, незаконне видалення чи зміна її маркування, або незаконне виготовлення бойових припасів, вибухових речовин чи вибухових пристроїв (ст. 263-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Недбале зберігання вогнепальної зброї або бойових припасів (ст. 264 КК). Об'єкт і предмет злочину. Об'єктивна сторона. Значення наслідків для кваліфікації. Суб'єктивна сторона та суб'єкт злочину.

Незаконне поводження з радіоактивними матеріалами (ст. 265 КК).). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності (ч. 4 ст. 265).

Незаконне виготовлення ядерного вибухового пристрою чи пристрою, що розсіює радіоактивний матеріал або випромінює радіацію (ст. 265-1 КК). Предмет злочину. Об'єктивна сторона. Значення наслідків для кваліфікації.

Суб'єкт та суб'єктивна сторона злочину. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза вчинити викрадення або використати радіоактивні матеріали (ст. 266 КК). Особливості конструкції ст. 266 КК, яка у частинах 1 і 2 містить ознаки окремих діянь та не містить кваліфікуючих ознак. Характеристика Об'єктивних та суб'єктивних ознак діянь, передбачених цією статтею.

Кримінальні правопорушення, які порушують правила, що забезпечують громадську безпеку.

Завідомо неправдиве повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності (ст. 259 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Визначення понять: «важливі об'єкти інфраструктури», «будівлі чи споруди, що забезпечують діяльність органів державної влади, або заклади охорони здоров'я, або заклади освіти», «тяжкі наслідки».

Порушення правил поведінки з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами (ст. 267 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення вимог режиму радіаційної безпеки (ст. 267-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Незаконне ввезення на територію України відходів і вторинної сировини (ст. 268 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Незаконне перевезення на повітряному судні вибухових або легкозаймистих речовин (ст. 269 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення встановлених законодавством вимог пожежної або техногенної безпеки (ст. 270 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Наслідки та їх значення для кваліфікації. Поняття та розміри майнової шкоди. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування цього діяння від кримінальних правопорушень проти власності.

Умисне знищення або пошкодження об'єктів житлово-комунального господарства (ст. 270-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА № 11. «Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва».

Поняття кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва, їх загальна характеристика та види. Особливості об'єктивних та суб'єктивних ознак.

Порушення вимог законодавства про охорону праці (ст. 271 КК). Об'єктивна сторона. Наслідки та їх значення для кваліфікації діяння. Суб'єктивна сторона. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою (ст. 272 КК). Об'єктивна сторона. Наслідки та їх значення для кваліфікації діяння. Суб'єктивна сторона. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах (ст. 273 КК). Об'єктивна сторона. Наслідки та їх значення для кваліфікації діяння. Суб'єктивна сторона. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил ядерної або радіаційної безпеки (ст. 274 КК). Об'єктивна сторона. Наслідки та їх значення для кваліфікації діяння. Суб'єктивна сторона. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд (ст. 275 КК). Об'єктивна сторона. Види порушень та їх наслідки. Суб'єктивна сторона. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА № 12. «Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту».

Поняття кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту, їх загальна характеристика та види. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки цих діянь. Види об'єктів.

Кримінально протиправне порушення діючих на транспорті правил.

Порушення правил безпеки руху або експлуатації залізничного, водного чи повітряного транспорту (ст. 276 КК). Об'єктивна сторона. Види діянь. Значення наслідків для кваліфікації. Суб'єктивна сторона. Спеціальні ознаки суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Здійснення професійної діяльності членом екіпажу або обслуговування повітряного руху диспетчером управління повітряним рухом (диспетчером служби руху) у стані алкогольного сп'яніння або під впливом наркотичних чи психотропних речовин (ст. 276-1 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Порушення правил повітряних польотів (ст. 281 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил використання повітряного простору (ст. 282 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК). Поняття транспортного засобу. Об'єктивна сторона. Наслідки та їх значення для кваліфікації діяння. Суб'єктивна сторона та суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами в стані сп'яніння (ст. 286-1 КК).

Порушення правил, норм і стандартів, що стосуються убезпечення дорожнього руху (ст. 288 КК). Об'єктивна сторона. Момент закінчення діяння. Суб'єктивна сторона. Спеціальні ознаки суб'єкта.

Порушення чинних на транспорті правил (ст. 291 КК). Об'єктивна сторона. Наслідки. Суб'єктивна сторона та суб'єкт кримінального

правопорушення.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з пошкодженням чи знищенням транспортних засобів, їх частин або комунікацій.

Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів (ст. 277 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Знищення, підробка або заміна номерів вузлів та агрегатів транспортного засобу (ст. 290 КК).. Предмет та види дій. Суб'єктивна сторона та суб'єкт кримінального правопорушення.

Пошкодження об'єктів магістральних нафто-, газо- та нафтопродуктопроводів (ст. 292 КК). Предмет та види дій. Суб'єктивна сторона та суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним заволодінням або блокуванням транспортних засобів чи комунікацій.

Угон або захоплення залізничного рухомого складу, повітряного, морського чи річкового судна (ст. 278 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Блокування транспортних комунікацій, а також захоплення транспортного підприємства (ст. 279 КК). Види діянь та їх наслідки. Суб'єктивна сторона та суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК). Поняття транспортного засобу. Об'єктивна сторона. Поняття незаконного заволодіння транспортним засобом. Момент закінчення діяння. Суб'єктивна сторона та суб'єкт кримінального правопорушення. Вік кримінальної відповідальності за це діяння. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності за незаконне заволодіння транспортним засобом.

Інші транспортні кримінальні правопорушення.

Примушування працівника транспорту до невиконання своїх службових обов'язків (ст. 280 КК). Об'єктивна сторона. Спосіб вчинення діяння та момент його закінчення. Суб'єктивна сторона та суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Самовільне без нагальної потреби зупинення поїзда (ст. 283 КК). Об'єктивна сторона. Види дій та наслідків. Суб'єктивна сторона та суб'єкт кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Ненадання допомоги судну та особам, що зазнали лиха: характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Об'єктивна сторона (ст. 284 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Неповідомлення капітаном назви свого судна при зіткненні суден (ст. 285 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості суб'єкта цього кримінального правопорушення.

Керування транспортним засобом в стані алкогольного, наркотичного чи іншого сп'яніння або під впливом лікарських препаратів, що знижують увагу та швидкість реакції (ст. 286-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Випуск в експлуатацію технічно несправних засобів або інше

порушення їх експлуатації (ст.287 КК). Поняття транспортного засобу. Об'єктивна сторона злочину. Види діянь та їх наслідки. Суб'єктивна сторона. Завідомість як ознака діяння. Особливості суб'єкта цього кримінального правопорушення.

ТЕМА № 13. «Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності».

Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.

Групове порушення громадського порядку (ст. 293 КК).. Поняття та види діяння. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від суміжних діянь.

Масові заворушення (ст. 294 КК). Поняття та види діяння. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних діянь.

Заклики до вчинення дій, що загрожують громадському порядку (ст. 295 КК). Поняття та види діяння. Суб'єктивні ознаки.

Хуліганство (ст. 296 КК). Поняття та види. Зміст особливої зухвалості та виняткового цинізму. Суб'єктивні ознаки. Зміст явної неповаги до суспільства. Кваліфікуючі ознаки. Знаряддя хуліганства та їх вплив на кваліфікацію. Відмежування від суміжних діянь.

Наруга над могилою, іншим місцем поховання або над тілом померлого (ст. 297 КК). Види діяння та місце вчинення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмінність від кримінальних правопорушень проти власності.

Незаконне проведення пошукових робіт на об'єкті археологічної спадщини, знищення, руйнування або пошкодження об'єктів культурної спадщини (ст. 298 КК). Особливості конструкції статті. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діяння, передбаченого ч. 1 ст. 298 КК. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діяння, передбаченого ч. 2 ст. 298 КК, та кваліфікуючі ознаки стосовно цього діяння.. Відмінність від суміжних діянь.

Знищення, пошкодження або приховування документів чи унікальних документів Національного архівного фонду (ст. 298-1 КК). Предмет та форми вчинення діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Жорстоке поводження з тваринами (ст. 299 КК). Предмет, види діяння та його наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки

Ввезення, виготовлення або розповсюдження творів, що пропагують культ насильства і жорстокості, расову, національну чи релігійну нетерпимість та дискримінацію (ст. 300 КК). Предмет та види діяння. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Ввезення, виготовлення, збут і розповсюдження порнографічних предметів (ст. 301 КК). Предмет та види діяння Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Одержання доступу до дитячої порнографії, її придбання, зберігання, ввезення, перевезення чи інше переміщення, виготовлення, збут і розповсюдження (ст. 301-1 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Створення або утримання місць розпусти і звідництва (ст. 302 КК). Види дій

та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи (ст. 302-1 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Сутенерство або втягнення особи до заняття проституцією (ст. 303 КК). Види дій та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність (ст. 304 КК). Види дій та момент їх закінчення. Суб'єктивна сторона. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА № 14. «Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення».

Поняття, загальна характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальних правопорушень проти здоров'я населення. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки цих діянь.

Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, а також інших засобів, що не є наркотичними.

Контрабанда наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів чи прекурсорів або фальсифікованих лікарських засобів (ст. 305 КК). об'єктивних та суб'єктивних ознак. Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки, поняття великого та особливо великого розміру наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 308 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Вік відповідальності. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від кримінальних правопорушень проти власності.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів без мети збуту (ст. 309 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Посів або вирощування снотворного маку чи конопель (ст. 310 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення чи пересилання прекурсорів (ст. 311 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 312 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Вік відповідальності. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від кримінальних правопорушень проти власності.

Незаконне виробництво, виготовлення, придбання, перевезення, пересилання, зберігання з метою збуту або збут отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів (ст. 321 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Фальсифікація лікарських засобів або обіг фальсифікованих лікарських засобів (ст. 321-1 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Кримінальні правопорушення, пов'язані з протиправним отриманням та вживанням наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, а також інших засобів, що не є наркотичними.

Незаконне виготовлення, підроблення, використання чи збут підроблених документів на отримання наркотичних засобів, психотропних речовин або прекурсорів (ст. 318 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконна видача рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин (ст. 319 КК). Предмет, зміст діяння та момент його закінчення. Суб'єктивні ознаки. Особливості суб'єкта. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (ст. 320 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне введення в організм наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 314 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 315 КК). Предмет, зміст діяння та момент його закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне публічне вживання наркотичних засобів (ст. 316 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Організація або утримання місць для незаконного вживання, виробництва чи виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 317 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконна організація або утримання місць для вживання одурманюючих засобів (ст. 322 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки.

Спонування неповнолітніх до застосування допінгу (ст. 323 КК). Поняття допінгу. Потерпілий від цього діяння. Об'єктивна сторона. Момент закінчення діяння. Значення настання наслідків для кваліфікації. Суб'єктивна сторона. Ознаки суб'єкта. Кваліфікуючі ознаки.

Схиляння неповнолітніх до вживання одурманюючих засобів (ст. 324 КК). Предмет, зміст діяння та момент його закінчення. Суб'єктивні ознаки.

Інші кримінальні правопорушення, пов'язані з незаконним обігом наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів, а також інших засобів, що не є наркотичними.

Використання коштів, здобутих від незаконного обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів, прекурсорів, отруйних чи сильнодіючих речовин або отруйних чи сильнодіючих лікарських засобів (ст. 306 КК). Предмет, зміст діяння, та момент його закінчення. Суб'єктивні ознаки. Зміст мети. Кваліфікуючі ознаки. Поняття великого розміру.

Викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням (ст. 313 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Вік відповідальності. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від кримінальних правопорушень проти власності.

Інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.

Порушення встановленого порядку доклінічного вивчення, клінічних випробувань і державної реєстрації лікарських засобів (ст. 321-2 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення санітарних правил и норм щодо запобігання інфекційним захворюванням та масовим отруєнням (ст. 325 КК). Предмет, зміст діяння та момент його закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил поводження з мікробіологічними або іншими біологічними агентами чи токсинами (ст. 326 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Заготівля, перероблення або збут радіоактивно забруднених продуктів харчування чи іншої продукції (ст. 327 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА № 15. «Злочини проти основ національної безпеки України».

Поняття, загальна характеристика та види злочинів проти національної безпеки України. Особливості суб'єктивної сторони цих злочинів.

Злочини, проти конституційних основ національної безпеки України.

Дії, спрямовані на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади (ст. 109 КК). Особливості конструкції

ст. 109 КК. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діянь, передбачених ч. 1 ст. 109 КК Об'єктивні та суб'єктивні діянь, передбачених ч. 2 ст. 109 КК, а також кваліфікуючі ознаки стосовно цих діянь (ч. 3 ст. 109 КК).

Посягання на територіальну цілісність і недоторканність України (ст. 110 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Фінансування дій, вчинених з метою насильницької зміни чи повалення конституційного ладу або захоплення державної влади, зміни меж території або державного кордону України (ст. 110-2 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діяння, передбаченого ч. 1 цієї статті. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діяння, передбаченого ч. 2 цієї статті. Кваліфікуючі ознаки стосовно зазначених у ч. 1 і 2 цієї статті діянь. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності. Відмежування від фінансування тероризму.

Посягання на життя державного чи громадського діяча (ст. 112 КК). Особливості потерпілого від цього злочину. Момент закінчення злочину. Мотив злочину. Відмежування від умисного убивства.

Колабораційна діяльність (ст. 111¹ КК). Особливості складів злочинів. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Пособництво державі-агресору (ст. 111² КК). Особливості складів злочинів. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Злочини проти основи зовнішньої безпеки України.

Державна зрада (ст. 111 КК). Поняття і форми державної зради. Суб'єктивна сторона та суб'єкт державної зради. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду.

Шпигунство (ст. 114 КК). Предмет та види діянь. Суб'єктивна сторона та суб'єкт шпигунства. Відмінність шпигунства від державної зради у формі шпигунства. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності.

Злочини проти основ внутрішньої безпеки України.

Диверсія (ст. 113 КК). Поняття та види диверсійних дій. Зміст мети як обов'язкової ознаки суб'єктивної сторони складу диверсії. Відмінність диверсії від терористичного акту, а також від суміжних діянь проти життя та здоров'я особи, власності, довкілля та громадської безпеки.

Перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань (ст. 114-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоноване поширення інформації про направлення, переміщення зброї, озброєння та бойових припасів в Україну, рух, переміщення або розміщення Збройних Сил України чи інших утворених відповідно до законів України військових формувань, вчинене в умовах воєнного або надзвичайного стану (ст. 114² КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА № 16. «Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення

призову та мобілізації».

Поняття, загальна характеристика, особливості та види кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.

Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці.

Розголошення державної таємниці (ст. 328 КК). Предмет, зміст та момент закінчення діяння. Суб'єктивна сторона. Особливості суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від державної зради та шпигунства.

Втрата документів, що містять державну таємницю (ст. 329 КК). характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Предмет, зміст та момент закінчення діяння. Значення наслідків. Особливості суб'єктивної сторони та суб'єкта кримінального правопорушення. Кваліфікуючі ознаки.

Передача або збирання відомостей, що становлять службову інформацію, зібрану у процесі оперативно-розшукової, контррозвідувальної діяльності, у сфері оборони країни (ст. 330 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення у сфері недоторканності державних кордонів.

Незаконне переправлення осіб через державний кордон України (ст. 332 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку в'їзду на тимчасово окуповану територію України та виїзду з неї (ст. 332-1 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Особливості мети. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконне перетинання державного кордону України (ст. 332-2 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення порядку здійснення міжнародних передач товарів, що підлягають державному експортному контролю (ст. 333 КК). Предмет, зміст діяння та момент його закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил міжнародних польотів (ст. 334 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення у сфері забезпечення призову та мобілізації.

Ухилення від призову на строкову військову службу, військову службу за призовом осіб офіцерського складу (ст. 335 КК). Об'єктивна сторона. Поняття призову на строкову військову службу. Момент початку та закінчення діяння. Суб'єктивна сторона. Вік кримінальної відповідальності.

Ухилення від призову на військову службу під час мобілізації, на особливий період, на військову службу за призовом осіб із числа резервістів в особливий період (ст. 336 КК). Поняття призову за мобілізацією. Зміст діяння та момент його закінчення.. Суб'єктивні ознаки.

Ухилення від проходження служби цивільного захисту в особливий

період чи у разі проведення цільової мобілізації (ст. 336-1 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Ухилення від військового обліку або спеціальних зборів (ст. 337 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА № 17. «Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів».

Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку використання спеціальних предметів, що використовуються органами влади.

Наруга над державними символами (ст. 338 КК). Предмети та види діянь. Зміст поняття «публічна наруга». Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діянь, передбачених ч. 1 та ч. 2 цієї статті

Незаконне підняття Державного прапора України на річковому або морському судні (ст. 339 КК). Поняття «підняття Державного прапора України». Зміст діяння та момент його закінчення.. Суб'єктивні ознаки.

Викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем (ст. 357 КК). Предмет, види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від кримінальних правопорушень проти власності.

Підроблення документів, печаток, штампів та бланків, збут чи використання підроблених документів, печаток, штампів (ст. 358 КК).. Особливості конструкції ст. 358 КК. Предмет і види діянь, передбачених ч.1 цієї статті, та їх суб'єктивні ознаки. Предмет і види діянь, передбачених ч. 2 цієї статті, та їх суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки стосовно діянь, передбачених у частинах 1 і 2 цієї статті (ч. 3 ст. 358 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діяння, передбаченого ч. 4 цієї статті.

Незаконне придбання, збут або використання спеціальних технічних засобів негласного отримання інформації (ст. 359 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Відмежування від порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер.

Умисне пошкодження ліній зв'язку (ст. 360 КК). Предмет і зміст діяння. Значення наслідків. Суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування, громадських формувань, окремих громадян, пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів чи з перешкоджанням їх діяльності.

Опір представникові влади, працівникові правоохоронного органу, державному виконавцю, приватному виконавцю, члену громадського формування з охорони громадської порядку й державного кордону або

військовослужбовцеві, уповноваженій особі Фонду гарантування вкладів фізичних осіб (ст. 342 КК). Потерпілий від цього діяння. Відмежування опору від злісної непокори. Вина при вчиненні опору. Суб'єкт злочину. Зміст примушення потерпілого при вчиненні опору.

Втручання в діяльність працівника правоохоронного органу, судового експерта, працівника державної виконавчої служби, приватного виконавця (ст. 343 КК). Потерпілий від цього діяння. Види впливу на потерпілого. Зміст вини, мотиву та мети при вчиненні втручання. Суб'єкт втручання. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання у діяльність державного діяча (ст. 344 КК). Потерпілий від цього діяння. Форми незаконного впливу на потерпілого. Зміст суб'єктивної сторони та ознаки суб'єкта. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо працівника правоохоронного органу (ст. 345 КК). Потерпілий від цього діяння. Зміст юридичної конструкції «у зв'язку з виконанням цим працівником службових обов'язків». Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо державного чи громадського діяча (ст. 346 КК). Ознаки потерпілого, види діянь. Суб'єктивні ознаки. Особливості мотиву і мети. Кваліфікуючі ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна працівника правоохоронного органу, працівника органу державної виконавчої служби чи приватного виконавця (ст. 347 КК). Поняття «працівник правоохоронного органу». Зміст юридичної конструкції «у зв'язку з виконанням службових обов'язків». Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця (ст. 348 КК). Поняття «посягання на життя». Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Відмежування від умисного вбивства особи чи її близького родича у зв'язку з виконанням цією особою службового або громадського обов'язку (п. 8 ч. 2 ст. 115 КК).

Захоплення представника влади або працівника правоохоронного органу як заручника (ст. 349 КК). Ознаки потерпілого та зміст діяння. Суб'єктивні ознаки. Особливості мети вчинення діяння. Відмежування від захоплення заручників (ст. 147 КК).

Погроза або насильство щодо службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок (ст. 350 КК). Ознаки потерпілих та види діянь. Суб'єктивні ознаки. Особливості мети. Кваліфікуючі ознаки.

Перешкоджання діяльності народного депутата та депутата місцевої ради (ст. 351 КК). Види діянь, передбачених у частинах 1 і 2 цієї статті. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Відмежування від втручання у діяльність народного депутата України.

Перешкоджання діяльності Рахункової палати, члена Рахункової палати (ст. 351-1 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання діяльності Вищої ради правосуддя, Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ст. 351-2 КК). Об'єктивні та

суб'єктивні ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна службової особи чи громадянина, який виконує громадський обов'язок (ст. 352 КК). Ознаки потерпілого та види діянь. Суб'єктивні ознаки. Мотив і мета. Кваліфікуючі ознаки.

Підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 КК). Поняття неправомірної вигоди. Особливості законодавчої конструкції цієї статті. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діяння, передбаченого ч. 1 цієї статті. Кваліфікуючі ознаки (ч. 2 ст. 354). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діяння, передбаченого ч. 3 цієї статті. Кваліфікуючі ознаки (ч. 4 ст. 354). Підстави звільнення від кримінальної відповідальності (ч. 5 ст. 354 КК).

Примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань (ст. 355 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку діяльності органів державної влади, місцевого самоврядування та об'єднань громадян, не пов'язані з незаконним впливом на її суб'єктів.

Незаконне перешкоджання організації або проведенню зборів, мітингів, походів і демонстрацій (ст. 340 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Захоплення державних або громадських будівель чи споруд (ст. 341 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості мети.

Самовільне присвоєння владних повноважень або звання службової особи (ст. 353 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Самоправство (ст. 356 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти журналістів.

Поняття професійної діяльності та статусу журналіста.

Погроза або насильство щодо журналіста (ст. 345-1 КК). Ознаки потерпілих та види діянь, передбачених частинами 1, 2 і 3 цієї статті. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки (ч. 4 ст. 345-1 КК).

Умисне знищення або пошкодження майна журналіста (ст. 347-1 КК). Ознаки потерпілих. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя журналіста (ст. 348-1 КК). Ознаки потерпілих, види діянь та момент закінчення діянь. Суб'єктивні ознаки.

Захоплення журналіста як заручника (ст. 349-1 КК). Ознаки потерпілих. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Особливості мотиву та мети.

ТЕМА № 18. «Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку».

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.

Несанкціоноване втручання в роботу електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку (ст. 361 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Створення з метою використання, розповсюдження або збуту шкідливих програмних чи технічних засобів, а також їх розповсюдження або збут (ст. 361-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані збут або розповсюдження інформації з обмеженим доступом, яка зберігається в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або на носіях такої інформації. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак злочину (ст. 361-2 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Несанкціоновані дії з інформацією, яка оброблюється в електронно-обчислювальних машинах (комп'ютерах), автоматизованих системах, комп'ютерних мережах або зберігається на носіях такої інформації, вчинені особою, яка має право доступу до неї (ст. 362 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил експлуатації електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку або порядку чи правил захисту інформації, яка в них оброблюється (ст. 363 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Перешкоджання роботі електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), автоматизованих систем, комп'ютерних мереж чи мереж електрозв'язку шляхом масового розповсюдження повідомлень електрозв'язку (ст. 363-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

ТЕМА № 19. «Кримінальні правопорушення проти правосуддя».

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти правосуддя.

Кримінальні правопорушення проти конституційних принципів діяльності органів розслідування, прокуратури і суду.

Завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК). Види дій та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Завідомість як обов'язкова ознака цього складу. Кваліфікуючі ознаки.

Притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності. Ознаки діяння та момент закінчення. Суб'єктивні ознаки. Завідомість як обов'язкова ознака цього складу. Кваліфікуючі ознаки.

Постановляння суддею (суддями) завідомо неправосудного вироку, рішення, ухвали або постанови (ст. 375 КК). Статтю 375 КК визнано такою, що не відповідає Конституції України (є неконституційною), згідно з Рішенням Конституційного Суду № 7-р/2020 від 11.06.2020.

Кримінальні правопорушення проти безпеки, честі та гідності суддів, народних засідателів, присяжних.

Втручання в діяльність судових органів (ст. 376 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Значення мети. Кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо судді, народного засідателя чи присяжного (ст. 377 КК). Ознаки потерпілих. Види діяння, передбачені частинами 1, 2 і 3 цієї статті. Особливості суб'єктивної сторони.

Умисне знищення або пошкодження майна судді, народного засідателя чи присяжного (ст. 378 КК). Ознаки потерпілих. Види діяння. Наслідки. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя судді, народного засідателя чи присяжного у зв'язку з їх діяльністю, пов'язаною зі здійсненням правосуддя (ст. 379 КК). Ознаки потерпілих. Види діяння та момент закінчення. Наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Кримінальні правопорушення проти прав та інтересів суб'єктів кримінального або цивільного процесу.

Порушення права на захист (ст. 374 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Спеціальний суб'єкт. Кваліфікуючі ознаки.

Невжиття заходів безпеки щодо осіб, взятих під захист (ст. 380 КК). Ознаки потерпілих. Види діяння та момент закінчення. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Спеціальні ознаки суб'єкта.

Розголошення відомостей про заходи безпеки щодо особи, взятої під захист (ст. 381 КК). Ознаки потерпілого. Види діяння та момент закінчення. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Спеціальні ознаки суб'єкта. Кваліфікуючі ознаки.

Втручання в діяльність захисника чи представника особи (ст. 397 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Погроза або насильство щодо захисника чи представника особи (ст. 398 КК). Ознаки потерпілих. Види діяння та момент закінчення. Наслідки. Суб'єктивні ознаки.

Умисне знищення або пошкодження майна захисника чи представника особи (ст. 399 КК). Ознаки потерпілих. Види діяння та момент закінчення. Наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя захисника чи представника особи у зв'язку з діяльністю, пов'язаною з наданням правової допомоги (ст. 400 КК). Ознаки потерпілих. Види діяння та момент закінчення. Наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Незаконне втручання в роботу автоматизованих систем в органах та установах системи правосуддя (ст. 376-1 КК). Предмет і види діянь. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації (ст. 388 КК).. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Представництво в суді без повноважень (ст. 400-1 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти інтересів всебічного, повного неупередженого розслідування і судового розгляду кримінальних справ.

Примушування давати показання (ст. 373 КК). Види діяння та момент закінчення. Суб'єктивна сторона. Ознаки спеціального суб'єкта. Кваліфікуючі ознаки.

Завідомо неправдиве повідомлення про вчинення кримінального

правопорушення (ст. 383 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Введення в оману суду або іншого уповноваженого органу (ст. 384 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Відмова свідка від давання показань або відмова експерта чи перекладача від виконання покладених на них обов'язків (ст. 385 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Обставини, що виключають можливість застосування кримінальної відповідальності за зазначене діяння (ч. 2 ст. 385).

Перешкоджання з'явленню свідка, потерпілого, експерта, примушування їх до відмови від давання показань чи висновку (ст. 386 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти інтересів своєчасного припинення та розкриття кримінальних правопорушень.

Розголошення даних оперативно-розшукової діяльності, досудового розслідування (ст. 387 КК). Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Приховування злочину (ст. 396 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Обставини, що виключають можливість застосування кримінальної відповідальності за зазначене діяння (ч. 2 ст. 396). Відмінність від співучасті у злочині.

Кримінальні правопорушення проти інтересів забезпечення неухильного виконання судових рішень.

Невиконання судового рішення (ст. 382 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Ухилення від покарання, не пов'язаного з позбавленням волі (ст. 389 КК). Види діяння. Момент закінчення злочину. Суб'єктивна сторона. Суб'єкт кримінального правопорушення.

Умисне невиконання угоди про примирення або про визнання винуватості (ст. 389-1 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Злісне ухилення особи від відбування адміністративного стягнення у виді суспільно корисних робіт (ст. 389-2 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Ухилення від відбування покарання у виді обмеження волі та у виді позбавлення волі (ст. 390 КК). Види та момент закінчення діянь. Суб'єктивні ознаки.

Невиконання обмежувальних заходів, обмежувальних приписів або непроходження програми для кривдників (ст. 390-1 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Злісна непокоря вимогам адміністрації установи виконання покарань (ст. 391 КК). Поняття адміністрації установи виконання покарань. Види діянь. Суб'єктивні ознаки.

Дії, що дезорганізують роботу установ виконання покарань (ст. 392 КК). Види та момент закінчення діянь. Суб'єктивна сторона. Ознаки спеціального суб'єкта.

Втеча з місця позбавлення волі або з-під варти (ст. 393 КК). Зміст діяння та момент його закінчення. Суб'єктивна сторона. Ознаки спеціального суб'єкта.

Кваліфікуючі ознаки.

Втеча зі спеціалізованого лікувального закладу (ст. 394 КК). Види та момент закінчення діяння. Суб'єктивна сторона. Ознаки спеціального суб'єкта.

Порушення правил адміністративного нагляду (ст. 395 КК).). Види та момент закінчення діяння. Суб'єктивна сторона. Ознаки спеціального суб'єкта.

ТЕМА № 20. «Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)».

Поняття, загальна характеристика й види військових кримінальних правопорушень. Відмежування військового кримінального правопорушення від дисциплінарного проступку.

Кримінальні правопорушення проти порядку підлеглості та військової честі.

Непокора (ст. 402 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Невиконання наказу (ст. 403 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки. Відмежування від непокори.

Опір начальникові або примушування його до порушення службових обов'язків (ст. 404 КК). Види дій та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних діянь.

Погроза або насильство щодо начальника (ст. 405 КК). Види дій та момент їх закінчення. Мотив і його вплив на кваліфікацію. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних діянь.

Порушення статутних правил взаємовідносин між військовослужбовцями за відсутності відносин підлеглості (ст. 406 КК). Зміст діяння та момент його закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти порядку проходження військової служби.

Самовільне залишення військової частини або місця служби (ст. 407 КК). Види дій та момент їх закінчення. Тривалість залишення військової частини або місця служби і кваліфікація діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі злочину. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Дезертирство (ст. 408 КК). Види дій та момент їх закінчення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від самовільного залишення військової частини або місця служби.

Ухилення від військової служби шляхом самоскалічення або іншим способом (ст. 409 КК). Види дій та момент їх закінчення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти порядку користування військовим майном та його збереження.

Викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових, інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим

становищем (ст. 410 КК). Предмет, види та способи діянь, момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від суміжних кримінальних правопорушень проти власності..

Умисне знищення або пошкодження військового майна (ст. 411 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Необережне знищення або пошкодження військового майна (ст. 412 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Втрата військового майна (ст. 413 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил поводження зі зброєю, а також з речовинами і предметами, що становлять підвищену небезпеку для оточення (ст. 414 КК). Предмет, види діянь та їх наслідки. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації військової техніки.

Порушення правил водіння або експлуатації машин (ст. 415 КК). Поняття машини. Види порушень та їх наслідків. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки.

Порушення правил польотів або підготовки до них (ст. 416 КК). Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Порушення правил кораблеводіння (ст. 417 КК). Види порушень та їх наслідки. Особливості суб'єктивної сторони.

Кримінальні правопорушення проти порядку несення окремих видів військової служби.

Порушення статутних правил вартової служби чи патрулювання (ст. 418 КК). Види діянь та момент їх закінчення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення правил несення прикордонної служби (ст. 419 КК). Види діянь та момент їх закінчення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення правил несення бойового чергування (ст. 420 КК). Види діянь та момент їх закінчення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Порушення статутних правил внутрішньої служби (ст. 421 КК). Види діянь та момент їх закінчення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від дисциплінарного проступку.

Кримінальні правопорушення проти порядку збереження військової таємниці.

Розголошення відомостей військового характеру, що становлять державну таємницю, або втрата документів чи матеріалів, що містять такі відомості (ст. 422 КК). Види діянь та момент їх закінчення. Особливості суб'єктивної сторони. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування від державної зради.

Кримінальні правопорушення проти авторитету і правомірної

діяльності військових формувань і правоохоронних органів.

Недбале ставлення до військової служби (ст. 425 КК). Зміст діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Бездіяльність військової влади (ст. 426 КК). Поняття та види бездіяльності. Наслідки діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Перевищення військовою службовою особою влади або службових повноважень (ст. 426-1 КК). Поняття та види перевищення влади. Наслідки діяння. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки.

Кримінальні правопорушення проти порядку ведення бойових дій, вимог законів і звичаїв війни.

Здача або залишення ворогові засобів ведення війни (ст. 427 КК).. Поняття засобів ведення війни. Види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки. Відмінність від державної зради.

Залишення гинучого військового корабля (ст. 428 КК). Поняття залишення корабля. Суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки

Самовільне залишення поля бою або відмова діяти зброєю (ст. 429 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Добровільна здача в полон (ст. 430 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Відмінність від державної зради.

Злочинні дії військовослужбовця, який перебуває в полоні (ст. 431 КК). Поняття та види діянь. Місце вчинення злочину. Особливості суб'єктивної сторони. Відмінність від державної зради.

Мародерство (ст. 432 КК). Види діяння. Місце його вчинення. Суб'єктивні ознаки. Відмежування від кримінальних правопорушень проти власності.

Насильство над населенням у районі воєнних дій (ст. 433 КК). Поняття та види насильства. Наслідки. Суб'єктивні ознаки.

Погане поводження з військовополоненими (ст. 434 КК). Види діяння. Суб'єктивні ознаки.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала та зловживання ними (ст. 435 КК). Ознаки незаконності діяння та його види. Суб'єктивні ознаки.

Образа честі і гідності військовослужбовця, погроза військовослужбовцю (ст. 435¹ КК). Об'єктивні, суб'єктивні ознаки.

Виправдовування, визнання правомірною, заперечення збройної агресії Російської Федерації проти України, глорифікація її учасників (ст. 436² КК). Об'єктивні, суб'єктивні ознаки.

ТЕМА № 21. «Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку».

Поняття, загальна характеристика і види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

Злочини проти миру.

Пропаганда війни (ст. 436 КК). Види діянь та момент їх закінчення.

Суб'єктивні ознаки. Зміст мети.

Планування, підготовка, розв'язування та ведення агресивної війни (ст.437 КК). Види діянь, їх об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Злочини проти безпеки людства.

Застосування зброї масового знищення (с. 439 КК). Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Розроблення, виробництво, придбання, зберігання, збут, транспортування зброї масового знищення (ст. 440 КК). Види діянь та момент їх закінчення. Суб'єктивні ознаки.

Геноцид (ст. 442 КК) Поняття геноциду. Види діянь. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки діянь, передбачених статтею КК.

Екоцид (ст. 441 КК) Поняття екоциду. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки.

Кримінальні правопорушення проти міжнародного правопорядку.

Виготовлення, поширення комуністичної, нацистської символіки та пропаганда комуністичного та націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів (ст. 436-1 КК). Предмет та види діянь. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Порушення законів та звичаїв війни (ст. 438 КК). Види діянь. Об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Посягання на життя представника іноземної держави (ст. 443 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього складу злочину.

Злочини проти осіб та установ, що мають міжнародний захист (ст. 444 КК). Види діянь. Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Мета як обов'язкова ознака суб'єктивної сторони цього складу злочину.

Піратство (ст. 446 КК). Поняття піратства, об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Кваліфікуючі ознаки. Відмежування піратства від терористичного акту та угону або захоплення морського чи річкового судна.

Найманство (ст. 447 КК). Види діянь, їх об'єктивні, суб'єктивні та кваліфікуючі ознаки.

Незаконне використання символіки Червоного Хреста, Червоного Півмісяця, Червоного Кристала (ст. 445 КК). Об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Відмежування від ознак ст. 335 КК.

4. Структура навчальної дисципліни

4.1.1. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (денна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни					Вид контролю
	Всього	з них:				
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	
Семестр № 3						
Загальна частина						
Тема № 1. Поняття і система кримінального права	2	1	0	0		1
Тема № 2. Закон про кримінальну відповідальність	2	1	0	0		1
Тема № 3. Кримінальна відповідальність та її підстави	1	0	0	0		1
Тема № 4. Кримінальне правопорушення та його види	4	1	0	1		2
Тема № 5. Склад кримінального правопорушення	4	1	0	1		2
Тема № 6. Об'єкт кримінального правопорушення	3	1	0	1		1
Тема № 7. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	4	1	0	1		2
Тема № 8. Суб'єкт кримінального правопорушення	4	1	0	1		2
Тема № 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення	4	1	0	2		1
Тема № 10. Стадії кримінального правопорушення	2	0	0	1		1
Тема № 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні	3	1	0	1		1
Тема № 12. Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень	2	1	0	1		1
Тема № 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння	1	0	0	0		1
Тема № 14. Звільнення від кримінальної відповідальності	1	0	0	0		1
Тема № 15. Покарання та його види	1	0	0	0		1
Тема № 16. Призначення покарання	1	0	0	0		1
Тема № 17. Звільнення від покарання та його відбування	1	0	0	0		1
Тема № 18. Судимість, її	1	0	0	0		1

погашення та зняття							
Тема № 19. Обмежувальні та інші заходи кримінально-правового характеру. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб	1	0	0	0		1	
Тема № 20. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх	2	0	0	0		2	
Особлива частина							
Тема № 1. Поняття Особливої частини Кримінального права, її система та значення. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень.	1	0	0	0		1	
Тема № 2. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.	6	2	0	4	-	2	
Тема № 3. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.	1	0	0	0	-	1	
Тема № 4. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.	5	2	0	2	-	1	
Тема № 5. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав та свобод людини і громадянина.	1	0	0	0	-	1	
Тема № 6. Кримінальні правопорушення проти власності.	6	2	0	2	-	2	
Тема № 7. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.	2	0	0	0	-	2	
Тема № 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.	1	0	0	0	-	1	
Тема № 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля.	1	0	0	0	-	1	
Тема № 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.	1	0	0	0	-	1	
Тема № 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва	1	0	0	0	-	1	

Тема № 12. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.	3	1	0	1	-	1	
Тема № 13. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.	3	1	0	1	-	1	
Тема № 14. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.	4	1	0	0	-	2	
Тема № 15. Злочини проти основ національної безпеки.	3	1	0	0	-	1	
Тема № 16. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, держаних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.	1	0	0	0	-	1	
Тема № 17. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та кримінальні правопорушення проти журналістів.	1	0	0	0	-	1	
Тема № 18. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку	1	0	0	0	-	1	
Тема № 19. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.	1	0	0	0	-	1	
Тема № 20. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).	1	0	0	0	-	1	
Тема № 21. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.	1	0	0	0	0	1	
Всього за семестр № 3:	90	20	0	20	0	50	Залік

4.1.2. Розподіл часу навчальної дисципліни за темами (заочна форма навчання)

Номер та назва навчальної теми	Кількість годин, відведених на вивчення навчальної дисципліни						Вид контролю
	Всього	з них:					
		Лекції	Семінарські заняття	Практичні заняття	Лабораторні заняття	Самостійна робота	
Семестр № 3							
Загальна частина							
Тема № 1. Поняття і система кримінального права	1	1	0	0		1	
Тема № 2. Закон про кримінальну відповідальність	2	1	0	0		2	
Тема № 3. Кримінальна відповідальність та її підстави	2	0	0	0		2	
Тема № 4. Кримінальне правопорушення та його види	4	1	0	1		2	
Тема № 5. Склад кримінального правопорушення	4	1	0	1		2	
Тема № 6. Об'єкт кримінального правопорушення	2	0	0	0		2	
Тема № 7. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення	2	0	0	0		2	
Тема № 8. Суб'єкт кримінального правопорушення	2	0	0	0		2	
Тема № 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення	2	0	0	0		2	
Тема № 10. Стадії кримінального правопорушення	2	0	0	0		2	
Тема № 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні	2	0	0	0		2	
Тема № 12. Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень	2	0	0	0		2	
Тема № 13. Обставини, що виключають злочинність діяння	2	0	0	0		2	
Тема № 14. Звільнення від кримінальної відповідальності	2	0	0	0		2	
Тема № 15. Покарання та його види	2	0	0	0		2	
Тема № 16. Призначення	2	0	0	0		2	

покарання							
Тема № 17. Звільнення від покарання та його відбування	2	0	0	0		2	
Тема № 18. Судимість, її погашення та зняття	2	0	0	0		2	
Тема № 19. Інші заходи кримінально-правового характеру. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб	2	0	0	0		2	
Тема № 20. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх	4	0	0	0		3	
Особлива частина							
Тема № 1. Поняття Особливої частини Кримінального права, її система та значення. Наукові основи кваліфікації злочинів.	1	0	0	0		1	
Тема № 2. Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.	6	2	0	2	-	2	
Тема № 3. Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.	2	0	0	0	-	2	
Тема № 4. Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.	2	0	0	0	-	2	
Тема № 5. Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав та свобод людини і громадянина.	2	0	0	0	-	2	
Тема № 6. Кримінальні правопорушення проти власності.	2	0	0	0	-	2	
Тема № 7. Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.	2	0	0	0	-	2	
Тема № 8. Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.	2	0	0	0	-	2	
Тема № 9. Кримінальні правопорушення проти довкілля.	2	0	0	0	-	2	
Тема № 10. Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.	2	0	0	0	-	2	

Тема № 11. Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва	2	0	0	0	-	2
Тема № 12. Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.	2	0	0	0	-	2
Тема № 13. Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.	2	0	0	0	-	2
Тема № 14. Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.	2	0	0	0	-	2
Тема № 15. Злочини проти основ національної безпеки.	2	0	0	0	-	2
Тема № 16. Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, держаних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.	2	0	0	0	-	2
Тема № 17. Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів.	2	0	0	0	-	2
Тема № 18. Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку	2	0	0	0	-	2
Тема № 19. Кримінальні правопорушення проти правосуддя.	2	0	0	0		2
Тема № 20. Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини).	2	0	0	0	-	2
Тема № 21. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.	1	0	0	0	0	1

Всього за семестр № 3:	90	6	0	4	0	80	Залік
------------------------	----	---	---	---	---	----	-------

4.1.3. Питання, що виносяться на самостійне опрацювання

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Перелік питань до тем навчальної дисципліни				Література:
		Тема № 1. Поняття кримінального права. Загальна характеристика чотирьох значень цього поняття.		
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення поняття «кримінальне право». 2. Кримінальне право як галузь законодавства (предмет, метод, завдання та функції кримінального законодавства). 3. Наука кримінального права. Предмет і методи науки кримінального права. 4. Предмет і методи науки кримінального права. 5. Кримінальне право та суміжні правові галузі. 		<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 2. Закон про кримінальну відповідальність.		
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття Закону про кримінальну відповідальність. 2. Структура Кримінального кодексу України 3. Структура кримінально-правової норми. Види диспозицій та санкцій. 4. Поняття та види тлумачення Закону про кримінальну відповідальність. 5. Порядок набрання та втрати чинності законом про кримінальну відповідальність. 6. Дія закону про кримінальну відповідальність у часі. Зворотна дія закону. 7. Зміст принципів чинності закону про кримінальну відповідальність у просторі. 8. Видача особи, яка обвинувачується у вчиненні злочину, та особи, яка засуджена за вчинення злочину. 		<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 3: Кримінальна відповідальність.		
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття кримінальної відповідальності. 2. Момент виникнення та припинення кримінальної відповідальності. 3. Форми реалізації кримінальної відповідальності. 4. Підстава кримінальної відповідальності. 5. Обставини, що виключають можливість застосування кримінальної відповідальності. 		<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 2. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 4. Кримінальне правопорушення та його види.		

		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття кримінального правопорушення. 2. Ознаки та елементи кримінального правопорушення як вольового вчинку людини. 3. Елементи кримінального правопорушення як вольового вчинку людини 4. Класифікація кримінальних правопорушень 5. Загальне визначення кримінального правопорушення в законі про кримінальну відповідальність. 	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 2, 3. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 5. Склад кримінального правопорушення.	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття складу кримінального правопорушення. 2. Класифікація складів кримінальних правопорушень 3. Ознаки складу кримінального правопорушення. 4. Співвідношення елементів кримінального правопорушення як вчиненого в реальній дійсності кримінально-протиправного посягання та ознак складу кримінального правопорушення. 5. Значення складу кримінального правопорушення. 	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 5. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 6. Об'єкт кримінального правопорушення.	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття об'єкта кримінально-протиправного посягання та ознак об'єкта у складах кримінальних правопорушень. 2. Види об'єктів кримінально-протиправних посягань та ознак об'єктів у складах кримінальних правопорушень. 3. Предмет кримінального правопорушення та його значення. 4. Потерпілий від кримінального правопорушення. 5. Значення об'єкта кримінально-протиправного посягання. 	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 5, 6. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 7. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення.	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення як реально вчинюваного кримінально-протиправного посягання та ознак об'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. 2. Суспільно небезпечне діяння (дія чи бездіяльність. Властивості, що притаманні вчинюваному в реальній дійсності діянню. 3. Класифікація дій. 4. Суспільно небезпечні наслідки. 5. Причинний зв'язок між діянням та наслідками.. 6. Місце, час, спосіб, обстановка та засоби вчинення кримінального правопорушення. 	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 5. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 8. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт кримінального правопорушення).	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття особи, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкта кримінального правопорушення). 2. Недоцільність визнання суб'єктом кримінального 	<p>Основна література: 1 - 3;</p>

		<p>правопорушення юридичної особи або держави.</p> <p>3. Стан осудності суб'єкта кримінального правопорушення.</p> <p>4. Вік, з якого настає кримінальна відповідальність.</p> <p>5. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення: ознаки та види.</p> <p>6. Неосудність за кримінальним правом. Формула та критерії неосудності за Кримінальним кодексом України.</p> <p>7. Поняття обмеженої осудності, критерії та наслідки визнання особи обмежено осудною.</p> <p>8. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення, вчинені у стані сп'яніння внаслідок вживання алкоголю, наркотичних засобів або інших одурманюючих речовин.</p>	<p>Додаткова література: 1, 5, 7, 8, 9.</p> <p>Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення.	
		<p>1. Мотив, мета та інші компоненти психічної діяльності особи, яка вчиняє кримінально-протиправне посягання.</p> <p>2. Мотив та мета як ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення. Їх значення для кваліфікації та притягнення особи до кримінальної відповідальності.</p> <p>3. Емоційний стан особи, що вчиняє кримінально-протиправне посягання. Його значення для кваліфікації та притягнення особи до кримінальної відповідальності.</p> <p>4. Юридична помилка: поняття, види та значення.</p> <p>5. Фактична помилка: поняття, види та значення.</p> <p>6. Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення як реально вчинюваного кримінально-протиправного посягання та ознак суб'єктивної сторони складу кримінального правопорушення.</p> <p>7. Поняття і значення вини.</p>	<p>Основна література: 1 - 3;</p> <p>Додаткова література: 1, 5, 8, 9.</p> <p>Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема №10. Стадії вчинення кримінального правопорушення.	

		<p>1.Поняття та види стадій вчинення кримінального правопорушення.</p> <p>2.Поняття закінченого кримінального правопорушення. Момент закінчення діянь, що кваліфікуються за складами з ознаками наслідків, без ознак наслідків та усіченими складами.</p> <p>3.Поняття незакінченого кримінального правопорушення та його види.</p> <p>4.Поняття готування до кримінального правопорушення (злочину), його об'єктивні та суб'єктивні ознаки.</p> <p>5.Поняття замаху на кримінальне правопорушення, його об'єктивні та суб'єктивні ознаки. Види замаху.</p> <p>6.Відмежування замаху на кримінальне правопорушення від закінченого кримінального правопорушення та готування до злочину.</p> <p>7.Особливості кримінальної відповідальності за готування до злочину та замах на кримінальне правопорушення.</p> <p>8.Поняття добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення, її ознаки та правові наслідки.</p>	<p>Основна література: 1 - 3;</p> <p>Додаткова література: 1, 5, 15.</p> <p>Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема №11. Співучасть у кримінальному правопорушенні.	
		<p>1. Поняття та ознаки співучасті у вчиненні кримінального правопорушення.</p> <p>2. Види співучасників.</p> <p>3. Форми співучасті.</p> <p>4. Особливості відповідальності співучасників.</p> <p>5. Спеціальні питання відповідальності за співучасть.</p> <p>6. Поняття й види причетності до кримінального правопорушення, її правові наслідки.</p>	<p>Основна література: 1 - 3;</p> <p>Додаткова література: 1, 5, 10, 11.</p> <p>Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 12. Повторність, сукупність і рецидив кримінальних правопорушень.	
		<p>1. Поняття множинності кримінальних правопорушень та складів кримінальних правопорушень.</p> <p>2. Поняття та ознаки та види повторності кримінальних правопорушень.</p> <p>3. Поняття, ознаки та види рецидиву кримінальних правопорушень.</p> <p>4. Поняття ознаки та види сукупності кримінальних правопорушень (складів кримінальних правопорушень).</p> <p>5. Значення повторності, сукупності і рецидиву кримінальних правопорушень.</p>	<p>Основна література: 1 - 3;</p> <p>Додаткова література: 1, 5.</p> <p>Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння.	
		<p>1. Загальна характеристика правового інституту обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.</p> <p>2. Класифікація обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.</p> <p>3. Підстави виникнення стану необхідної оборони.</p>	<p>Основна література: 1 - 3;</p> <p>Додаткова література: 1,</p>

		<ol style="list-style-type: none"> 4. Ознаки правомірної заподіяння шкоди в стані необхідної оборони. 5. Перевищення меж необхідної оборони. 6. Підстави виникнення стану уявної оборони. 7. Відмежування уявної оборони від необхідної оборони. 8. Підстави та ознаки правомірної заподіяння шкоди при затриманні особи, що вчинила кримінальне правопорушення. 	3, 5. Нормативні акти: 1-29, 36-42.
		Тема № 14. Звільнення від кримінальної відповідальності.	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття звільнення від кримінальної відповідальності і його правові наслідки. 2. Види звільнення від кримінальної відповідальності. 3. Підстави й умови загальних видів звільнення від кримінальної відповідальності: 4. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із дійовим каяттям та у зв'язку з примиренням винного з потерпілим. 5. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з передачею особи на поруки. 6. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із зміною обстановки. 7. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку із закінченням строків давності. 	Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 2, 5. Нормативні акти: 1-29, 36-42.
		Тема № 15. Покарання та його види	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, значення та ознаки покарання. 2. Мета покарання. 3. Система покарань. 4. Класифікація покарань. 5. Основні покарання. 6. Додаткові покарання. 7. Покарання, що можуть призначатися і як основні, і як додаткові. 	Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 2, 5. Нормативні акти: 1-29, 36-42.
		Тема № 16. Призначення покарання	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи призначення покарання. 2. Загальні засади призначення покарання за кримінальним правом України. 3. Обставини, що пом'якшують або обтяжують покарання та їх значення для призначення покарання. 4. Призначення покарання за незакінчений злочин та злочин, вчинений у співучасті. 5. Призначення більш м'якого покарання, ніж передбачено законом. 6. Призначення покарання за сукупністю кримінальних правопорушень та за сукупністю вироків. 	Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 5, 15. Нормативні акти: 1-29, 36-42.
		Тема № 17. Звільнення від покарання та його відбування	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття звільнення від покарання. 2. Види звільнення від покарання. 3. Звільнення від відбування покарання з випробуванням. 4. Умовно-дострокове звільнення від відбування покарання. 5. Звільнення від покарання у зв'язку із втратою особою 	Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1,

		<p>суспільної небезпечності, а також на підставі ч. 5 ст. 49 КК.</p> <ol style="list-style-type: none"> Звільнення від відбування покарання у зв'язку із закінченням строків давності виконання обвинувального вироку. Звільнення від відбування покарання вагітних жінок і жінок, які мають дітей віком до трьох років. Звільнення від покарання за хворобою. 	<p>5. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 18. Судимість, її погашення та зняття.	
		<ol style="list-style-type: none"> Поняття і значення судимості. Правові наслідки судимості. Особи, які визнаються такими, що не мають судимості. Види припинення судимості. Погашення судимості. Зняття судимості та умови його застосування. Відмінність зняття судимості від її погашення. Види зняття судимості. 	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 5, 15. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 19. Обмежувальні заходи й інші заходи кримінально-правового характеру. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.	
		<ol style="list-style-type: none"> Поняття та види обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство. Поняття та мета примусових заходів медичного характеру. Особи, до яких застосовуються примусові заходи медичного характеру. Види примусових заходів медичного характеру та критерії їх призначення. Примусове лікування. Спеціальна конфіскація. Поняття та підстави для застосування заходів кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб. Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. Юридичні особи, до яких застосовуються заходи кримінально-правового характеру. Підстави для звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру. Загальні правила застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру. 	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 5, 14, 15. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		<p>Тема № 20. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.</p> <ol style="list-style-type: none"> Загальні засади кримінальної відповідальності неповнолітніх. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності. Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх та 	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 5, 15.</p>

		особливості призначення цих покарань. 4. Особливості звільнення неповнолітніх від покарання та його відбування. 5. Особливості погашення та зняття судимості стосовно неповнолітніх.	Нормативні акти: 1-29, 36-42.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Перелік питань до тем навчальної дисципліни			Література:
		Тема № 1: Поняття Особливої частини кримінального права, її система та значення. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень.	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття Особливої частини кримінального права і її призначення. 2. Система Особливої частини. 3. Співвідношення Особливої і Загальної частин КК. 4. Поняття кваліфікації кримінальних правопорушень. 5. Правила кваліфікації кримінальних правопорушень. 	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 7, 8, 10, 12, 22, 25, 28, 37. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 2: Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти життя та здоров'я особи. 2. Загальна характеристика і види кримінальних правопорушень, які посягають на життя особи. 3. Загальна характеристика і види кримінальних правопорушень, які посягають на здоров'я особи. 4. Загальна характеристика і види кримінальних правопорушень, що ставлять у небезпеку життя та здоров'я особи. 5. Поняття вбивства і його види. 	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 2, 3, 7, 8, 29. Нормативні акти: 1-29, 30, 36-42.</p>
		Тема № 3: Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти волі, честі та гідності, їх види. 2. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак незаконного позбавлення волі або викрадення людини, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Відмежування цього кримінального правопорушення від вимагання. 3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак торгівлі людьми або іншої незаконної угоди щодо людини, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Поняття експлуатації, уразливого стану у контексті цього складу кримінального правопорушення. 4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак захоплення заручників, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак 	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 1, 2, 3, 7, 8, 16, 30, . Нормативні акти: 1-29, 35, 36-42. .</p>

		експлуатації дітей, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак незаконного поміщення в психіатричний заклад, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.	
		Тема № 4: Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.	
		<p>1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти статевої свободи та статевої недоторканості, їх види.</p> <p>2. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак зґвалтування (ст. 152 КК України), кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак або сексуального насильства (ст. 153 КК України), кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак примушування до вступу в статевий зв'язок, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак такого кримінального правопорушення як вчинення дій сексуального характеру з особою з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак розбещення неповнолітніх, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>7. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак такого кримінального правопорушення як домагання дитини для сексуальних цілей (ст. 156-1 КК).</p>	Основна література: 1 - 3; Додаткова література:.. Нормативні акти: 1-29, 36-42.
		Тема № 5: Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав та свобод людини і громадянина.	
		<p>1. Характеристика основних особистих (громадянських), політичних (виборчих), соціально-економічних та культурних прав і свобод людини і громадянина.</p> <p>2. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень, що посягають на основні виборчі, трудові та інші особисті права і свободи людини і громадянина.</p> <p>3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення недоторканності житла, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення таємниці листування, телефонних розмов, телеграфної чи іншої кореспонденції, що передаються засобами зв'язку або через комп'ютер, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення недоторканності приватного життя.</p> <p>6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак перешкоджання здійсненню виборчого права або права брати участь у референдумі, роботі виборчої комісії або комісії з референдуму чи діяльності офіційного спостерігача, кваліфікуючі ознаки</p>	Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 4, 20, 21, 24, 27 Нормативні акти: 1-29, 36-42.

		кримінального правопорушення. 7. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення таємниці голосування, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 8. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак пошкодження релігійних споруд чи культових будинків, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.	
		Тема № 6: Кримінальні правопорушення проти власності.	
		1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти власності. 2. Специфіка об'єкта та предмета кримінальних правопорушень проти власності. 3. Предмет кримінальних правопорушень проти власності та його ознаки, значення предмета для кваліфікації кримінального правопорушення. 4. Класифікація кримінальних правопорушень проти власності. 5. Характеристика кваліфікуючих ознак кримінальних правопорушень проти власності. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак крадіжки, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Особливості способу вчинення кримінального правопорушення. 6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак грабежу, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 7. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак розбою, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 8. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак вимагання, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. Предмет кримінального правопорушення.	Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 26. Нормативні акти: 1-29, 31, 36-42.

		Тема № 7: Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.	
		1. Поняття, ознаки та види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності. 2. Зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки. 3. Поняття суб'єкту кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності. 4. Зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364-1 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки. 5. Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки. 6. Зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (ст. 365-2 КК України): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки. 7. Службове підроблення (ст. 366 КК України): характеристика	Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 29 Нормативні акти: 1-29, 36-42.

		об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки. 8. Декларування недостовірної інформації (ст. 366-1 КК): характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак. Кваліфікуючі ознаки.	
		Тема № 8: Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.	
		<p>1. Поняття, ознаки та види кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.</p> <p>2. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак кримінальних правопорушень у сфері господарської діяльності.</p> <p>3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів.</p> <p>4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак незаконних дій з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, обладнанням для їх виготовлення.</p> <p>5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом.</p> <p>6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак умисного порушення вимог законодавства про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансування тероризму.</p> <p>7. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак маніпулювання на фондовому ринку.</p> <p>8. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак ухилення від сплати податків, зборів, інших обов'язкових платежів.</p>	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 20, 24. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 9: Кримінальні правопорушення проти довкілля	
		<p>1. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти довкілля.</p> <p>2. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення правил екологічної безпеки.</p> <p>3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак приховування або перекручення відомостей про екологічний стан або захворюваність населення, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак забруднення або псування земель, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак незаконне заволодіння ґрунтовим покривом (поверхневим шаром) земель.</p> <p>6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак незаконного заволодіння землями водного фонду в особливо великих розмірах.</p> <p>7. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення правил охорони надр, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>8. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак незаконної</p>	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 35. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>

		порубки лісу.	
		Тема № 10: Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, ознаки та види кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. 2. Характеристика та особливості предмету кримінальних правопорушень проти громадської безпеки. 3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак створення злочинної організації, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак сприяння учасникам злочинних організацій та укриття їх злочинної діяльності, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак бандитизму. 6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак завідомо неправдивого повідомлення про загрозу безпеці громадян, знищення чи пошкодження об'єктів власності. 7. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 8. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення правил поведінки з вибуховими, легкозаймистими та їдкими речовинами або радіоактивними матеріалами, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 6,7, 8. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 11: Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва. 2. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення вимог законодавства про охорону праці, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення правил безпеки під час виконання робіт з підвищеною небезпекою, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення правил безпеки на вибухонебезпечних підприємствах або у вибухонебезпечних цехах, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення правил ядерної або радіаційної безпеки, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення правил, що стосуються безпечного використання промислової продукції або безпечної експлуатації будівель і споруд, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення. 	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 29. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 12: Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.	
		<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття, ознаки та види кримінальних правопорушень проти 	Основна

		<p>безпеки руху та експлуатації транспорту.</p> <p>2. Характеристика та особливості предмету кримінальних правопорушень проти безпеки руху та експлуатації транспорту.</p> <p>3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення чинних на транспорті правил.</p> <p>5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак незаконного заволодіння транспортним засобом, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>7. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак самовільного без нагальної потреби зупинення поїзда, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>8. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак випуску в експлуатацію технічно несправних транспортних засобів або інше порушення їх експлуатації.</p>	<p>література: 1 - 3; Додаткова література: 12. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 13: Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.	
		<p>1. Поняття, ознаки та види кримінальних правопорушень проти громадського порядку та моральності.</p> <p>2. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак групового порушення громадського порядку.</p> <p>3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак масових заворушень, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак хуліганства, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак жорстокого поводження з тваринами, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак створення або утримання місць розпусти і звідництва, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>7. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>8. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак втягнення неповнолітніх у злочинну діяльність, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p>	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 3. Нормативні акти: 1-29, 32, 33, 36-42.</p>
		Тема № 14: Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.	
		<p>1. Поняття, ознаки та види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.</p> <p>2. Види кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних</p>	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література:</p>

		<p>засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.</p> <p>3. Характеристика та особливості предмету кримінальних правопорушень у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інших кримінальних правопорушень проти здоров'я населення.</p> <p>4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак незаконного виробництва, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збуту наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак посіву або вирощування снотворного маку чи конопель, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак незаконного введення в організм наркотичних засобів та схиляння до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень.</p> <p>7. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак незаконної видачі рецепта на право придбання наркотичних засобів або психотропних речовин, кваліфікуючої ознаки кримінального правопорушення.</p>	<p>23.</p> <p>Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 15: Злочини проти основ національної безпеки.	
		<p>1. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти основ національної безпеки України.</p> <p>2. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак дій, спрямованих на насильницьку зміну чи повалення конституційного ладу або на захоплення державної влади, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак посягання на територіальну цілісність і недоторканність України, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак державної зради, умови звільнення особи від кримінальної відповідальності.</p> <p>5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак посягання на життя державного чи громадського діяча.</p> <p>6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак диверсії.</p> <p>7. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак шпигунства, умови звільнення особи від кримінальної відповідальності.</p> <p>8. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак перешкоджання законній діяльності Збройних Сил України та інших військових формувань.</p>	<p>Основна література: 1 - 3;</p> <p>Додаткова література: 11, 19.</p> <p>Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 16: Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, держаних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.	
		<p>1. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень у сфері охорони державної таємниці, недоторканості державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.</p> <p>2. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак розголошення державної таємниці, кваліфікуюча ознака</p>	<p>Основна література: 1 - 3;</p> <p>Додаткова література:</p>

		<p>кримінального правопорушення.</p> <p>3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак втрати документів, що містять державну таємницю, кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.</p> <p>4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак передачі або збирання відомостей, що становлять конфіденційну інформацію, яка є власністю держави, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак незаконного переправлення осіб через державний кордон України, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак порушення правил міжнародних польотів.</p> <p>7. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень, що порушують порядок комплектування збройних сил України, що забезпечує її обороноздатність.</p>	29. Нормативні акти: 1-29, 36-42.
		Тема № 17: Кримінальні правопорушення проти авторитету державної влади та самоврядування та злочини проти журналістів.	
		<p>1. Поняття, ознаки та види кримінальних правопорушень проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян.</p> <p>2. Поняття, ознаки та види кримінальних правопорушень проти журналістів.</p> <p>3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак наруги над державними символами, кваліфікуюча ознака кримінального правопорушення.</p> <p>4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак опору представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак втручання в діяльність працівника правоохоронного органу та посягання на життя працівника правоохоронного органу, члена громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовця, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак самовільного присвоєння владних повноважень або звання службової особи.</p> <p>7. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>8. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак самоуправства.</p>	<p>Основна література: 1 - 3;</p> <p>Додаткова література: 37.</p> <p>Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p> <p>.</p>
		Тема № 18: Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.	
		1. Поняття та ознаки кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів),	Основна література:

		<p>систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.</p> <p>2. Види кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.</p> <p>3. Характеристика та особливості предмету кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.</p> <p>4. Суб'єктивні ознаки кримінальних правопорушень у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.</p>	<p>1 - 3; Додаткова література: 37. Нормативні акти: 1-29, 36-42. .</p>
		Тема № 19: Кримінальні правопорушення проти правосуддя.	
		<p>1. Поняття, ознаки та види кримінальних правопорушень проти правосуддя.</p> <p>2. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак втручання в діяльність судових органів, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>3. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак завідомо незаконного затримання, приводу або арешту, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>4. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак притягнення завідомо невинного до кримінальної відповідальності, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>5. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак примушування давати показання, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>6. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак завідомо неправдивого повідомлення про вчинення кримінального правопорушення, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>7. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак завідомо неправдивого показання, кваліфікуючі ознаки кримінального правопорушення.</p> <p>8. Характеристика об'єктивних та суб'єктивних ознак приховування кримінального правопорушення..</p>	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 37. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>
		Тема № 20: Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові злочини).	
		<p>1. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти встановленого порядку несення військової служби.</p> <p>2. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти порядку підлеглості і військової честі.</p> <p>3. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти порядку проходження військової служби.</p> <p>4. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти порядку користування військовим майном і його зберігання.</p> <p>5. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти порядку експлуатації військової техніки.</p> <p>6. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти порядку несення бойового чергування та інших спеціальних</p>	<p>Основна література: 1 - 3; Додаткова література: 31. Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>

		<p>служб.</p> <p>7. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти встановленого порядку збереження військової таємниці.</p> <p>8. Загальна характеристика та види військових кримінальних правопорушень, що вчинюються службовими особами.</p> <p>9. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти порядку несення служби на полі бою і в районі воєнних дій.</p> <p>10. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень, відповідальність за які передбачена міжнародними конвенціями.</p>	
		Тема № 21: Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.	
		<p>1. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти злочини проти миру.</p> <p>2. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти безпеки людства.</p> <p>3. Загальна характеристика та види кримінальних правопорушень проти міжнародного правопорядку.</p>	<p>Основна література: 1 - 3;</p> <p>Додаткова література: 31.</p> <p>Нормативні акти: 1-29, 36-42.</p>

5. Індивідуальні завдання

5.1.1. Теми рефератів

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА

Тема № 1. Поняття кримінального права

1. Предмет, метод, завдання та функції кримінального законодавства.
2. Принципи кримінального права
3. Наука кримінального права як частина юридичної науки.

Тема № 2. Закон про кримінальну відповідальність

1. Поняття, особливості та структура закону про кримінальну відповідальність.
2. Види тлумачення закону про кримінальну відповідальність.
3. Дія закону про кримінальну відповідальність у часі.
4. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність у часі..
5. Зміст поняття «територія України» і його значення для чинності закону про кримінальну відповідальність.
6. Поняття дипломатичного імунітету, його види та значення для притягнення до кримінальної відповідальності.

Тема № 3. Кримінальна відповідальність

1. Наукові підходи до визначення кримінальної відповідальності.

2. Співвідношення понять „кримінальна відповідальність” та „покарання”.
3. Питання про свободу волі у кримінальному праві. Зовнішні та внутрішні обставини, які впливають на поведінку особи.
4. Єдина підстава кримінальної відповідальності за Кримінальним кодексом України.

Тема № 4. Кримінальне правопорушення та його види

1. Ознаки та елементи кримінального правопорушення як вольового вчинку людини.
2. Класифікація кримінальних правопорушень.
3. Загальне визначення кримінальних правопорушень в законі про кримінальну відповідальність.
4. Винність як ознака кримінального правопорушення, її зміст та значення.

Тема № 5. Склад кримінального правопорушення

1. Співвідношення понять кримінального правопорушення та складу кримінального правопорушення.
2. Види складів кримінального правопорушення за ступенем суспільної небезпечності.
3. Ознаки складу кримінального правопорушення.

Тема № 6. Об'єкт кримінального правопорушення

1. Поняття об'єкта кримінально-протиправного посягання та ознак об'єкта у складах кримінальних правопорушень.
2. Предмет кримінального правопорушення та його значення
3. Потерпілий від кримінального правопорушення.

Тема № 7. Об'єктивна сторона кримінального правопорушення

1. Поняття та значення об'єктивної сторони кримінального правопорушення, її ознаки у складі кримінального правопорушення.
2. Кримінально-правова дія або бездіяльність: поняття та значення.
3. Суспільно небезпечні наслідки: поняття, види та значення.

Тема № 8. Особа, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкт кримінального правопорушення)

1. Поняття та ознаки суб'єкта кримінального правопорушення.
2. Спеціальний суб'єкт кримінального правопорушення: поняття, ознаки, види.
3. Неосудність за кримінальним правом України.

Тема № 9. Суб'єктивна сторона кримінального правопорушення

1. Поняття та значення суб'єктивної сторони кримінального правопорушення, її ознаки у складі кримінального правопорушення.
2. Поняття та значення вини.
3. Мотив і мета, як ознаки суб'єктивної сторони складу кримінального

правопорушення.

Тема № 10. Стадії вчинення кримінального правопорушення

1. Готування до злочину, його ознаки та види, відмежування готування до злочину від виявлення умислу.
2. Поняття замаху на кримінальне правопорушення, його ознаки та види.
3. Поняття та ознаки добровільної відмови від вчинення кримінального правопорушення.

Тема № 11. Співучасть у кримінальному правопорушенні

1. Співучасть у кримінальних правопорушеннях зі спеціальним суб'єктом.
2. Поняття провокації кримінального правопорушення та особливості кримінальної відповідальності співучасників при цьому.
3. Поняття та види ексцесу виконавця.
4. Поняття та види причетності до кримінального правопорушення, її кримінально-правове значення.

Тема № 12. Повторність, сукупність та рецидив кримінальних правопорушень

1. Повторність кримінальних правопорушень: поняття, ознаки, види.
2. Ідеальна сукупність та конкуренція норм: відмінність та кримінально-правове значення.
3. Поняття рецидиву злочинів та його ознаки. Види рецидиву.

Тема № 13. Обставини, що виключають кримінальну протиправність діяння

1. Поняття, ознаки та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
2. Підстави виникнення права на необхідну оборону, її ознаки та кримінально-правові наслідки перевищення її меж.
3. Підстави та ознаки виконання спеціального завдання з попередження чи розкриття кримінально протиправної діяльності організованої групи чи злочинної організації, кримінально-правові наслідки при перевищенні меж заподіяння шкоди.

Тема № 14. Звільнення від кримінальної відповідальності

1. Поняття, ознаки та кримінально - правове значення звільнення від кримінальної відповідальності.
2. Види звільнення від кримінальної відповідальності, передбачені КК України, їх класифікація.
3. Умовні види звільнення від кримінальної відповідальності, поняття та ознаки.

Тема № 15. Покарання та його види

1. Поняття та ознаки покарання за кримінальним правом України.
2. Теорії покарання, їх кримінально - правове значення
3. Ознаки та кримінально - правове значення системи покарань.

Тема № 16. Призначення покарання

1. Принципи призначення покарання.
2. Загальні засади призначення покарання.
3. Обставини, що пом'якшують покарання, їх кримінально-правове значення.
4. Обставини, що обтяжують покарання, особливості їх застосування при призначенні покарання.

Тема № 17. Звільнення від покарання та його відбування

1. Поняття і види звільнення особи від кримінального покарання.
2. Поняття і види звільнення особи від відбування покарання.
3. Особливості застосування амністії, її види, кримінально - правове значення та відмінність від помилування.
4. Звільнення від покарання та від відбування покарання у зв'язку із хворобою: відмінність, види та кримінально-правові наслідки.

Тема № 18. Судимість, її погашення та зняття

1. Поняття, ознаки та правові наслідки судимості.
2. Значення інституту судимості в кримінальному праві України.
3. Погашення судимості, як вид її припинення, строки погашення судимості та їх обчислення.
4. Зняття судимості, як вид її припинення, поняття та умови застосування.

Тема № 19. Обмежувальні заходи та інші заходи кримінально-правового характеру. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб

1. Поняття та види обмежувальних заходів, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.
2. Поняття та види примусових заходів медичного характеру, критерії їх призначення.
3. Примусове лікування, поняття, умови застосування та ознаки.
4. Підстави для застосування до юридичних осіб заходів кримінально-правового характеру.
5. Звільнення юридичної особи від застосування заходів кримінально-правового характеру у зв'язку із закінченням строків давності.
6. Види заходів кримінально-правового характеру, що застосовуються до юридичних осіб.

Тема № 20. Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх

1. Особливості звільнення неповнолітніх від кримінальної відповідальності.
2. Примусові заходи виховного характеру, їх види, ознаки та негативні наслідки ухилення від виконання.
3. Види покарань, що застосовуються до неповнолітніх, та особливості їх призначення.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА

Тема № 1: Поняття Особливої частини Кримінального права, її система та значення. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень

1. Поняття, види та підстави кваліфікації кримінальних правопорушень.
2. Кваліфікація кримінальних правопорушень при конкуренції норм кримінального закону.
3. Кваліфікація кримінальних правопорушень при колізії правових норм.

Тема № 2: Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи

1. Поняття та види злочинів проти життя.
2. Кримінальна відповідальність за умисне вбивство з пом'якшуючими обставинами.
3. Доведення до самогубства та його форми (ст. 120 КК України).
4. Кримінальна відповідальність за тяжке тілесне ушкодження.
5. Кримінальна відповідальність за середньої тяжкості тілесне ушкодження.
6. Кримінальна відповідальність за легке тілесне ушкодження.

Тема № 3: Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи

1. Кримінальна відповідальність за позбавлення волі або викрадення людини.
2. Кримінальна відповідальність за захоплення заручників.
3. Кримінальна відповідальність за торгівлю людьми.
4. Кримінальна відповідальність за експлуатацію дітей.

Тема № 4: Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи

1. Особливості суб'єкту згвалтування України (ст. 152 КК України).
2. Кримінальна відповідальність за сексуальне насильство.
3. Кримінальна відповідальність за примушування до вступу в статевий зв'язок.
4. Кримінальна відповідальність за вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку.
5. Кримінальна відповідальність за розбещення неповнолітніх.
6. Кримінальна відповідальність за домагання дитини для сексуальних цілей.

Тема № 5: Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав та свобод людини і громадянина

1. Кримінальна відповідальність за перешкоджання здійсненню виборчого права.
2. Кримінальна відповідальність за неправомірне використання виборчих бюлетенів, підлог виборчих документів, або неправильний підрахунок голосів чи неправильне оголошення результатів виборів.
3. Кримінальна відповідальність за порушення авторських та суміжних прав.

Тема № 6: Кримінальні правопорушення проти власності

1. Поняття викрадення чужого майна та його ознаки.
2. Відмежування крадіжки, поєднаної з обманом (ст. 185 КК України) від шахрайства (ст. 190 КК України).
3. Відмежування розбою (ст. 187 КК України) від вимагання, поєднаного з насильством (ст. 189 КК України).
4. Кримінальна відповідальність за знищення або пошкодження майна (ст. 194, 194-1, 195, 196 КК України).
5. Кримінальна відповідальність за самовільне заняття земельної ділянки та самовільне будівництво (ст. 197-1 КК України).

Тема № 7: Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та діяльності пов'язаної із наданням публічних послуг

1. Поняття, система та види кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
2. Службова особа як спеціальний суб'єкт кримінальних правопорушень у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
3. Кримінальна відповідальність за зловживання владою, службовим становищем, повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми.
4. Кримінальна відповідальність за перевищення влади або службових повноважень.
5. Кримінальна відповідальність за одержання неправомірної вигоди.
6. Кримінальна відповідальність за пропозицію, обіцянку або надання неправомірної вигоди.

Тема №8: Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти системи грошового обігу, валютного регулювання, валютного контролю та фондового ринку.
2. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти системи мобілізації коштів до бюджетів та державних цільових фондів.

3. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти системи розподілу і використання бюджетних коштів та приватизації державного та комунального майна.

4. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти забезпечення свободи господарської діяльності, недопущення монополізму і недобросовісної конкуренції.

5. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти прав і законних інтересів кредиторів, споживачів товарів і послуг.

6. Загальна характеристика кримінальних правопорушень у сфері виготовлення і використання документів у господарській діяльності.

7. Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти порядку зайняття господарською діяльністю.

Тема № 9: Кримінальні правопорушення проти довкілля

1. Кримінальна відповідальність за порушення правил екологічної безпеки.
2. Відмежування «Порушення правил охорони вод» від «Забруднення моря».
3. Відмежування «Знищення або пошкодження лісових масивів» від «Незаконної порубки ліса».

Тема № 10: Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки

1. Поняття та ознаки створення злочинної організації (ст. 255КК України).
2. Ознаки банди (ст. 257 КК України).
3. Кваліфікуючі ознаки терористичного акту (ст.258 КК України).
4. Відмежування терористичного акту (ст.258 КК України) від диверсії (ст.113 КК України) та бандитизму (ст. 257 КК України).

Тема № 11: Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва

1. Суб'єкт кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.
2. Кваліфікуючі ознаки кримінальних правопорушень проти безпеки виробництва.
3. Кримінально-правова характеристика суспільно небезпечних наслідків у кримінальних правопорушеннях проти безпеки виробництва.

Тема № 12: Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту

1. Ознаки спеціальних суб'єктів транспортних кримінальних правопорушень
2. Кримінальна відповідальність за порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК України).
3. Поняття транспортних засобів у злочинах, передбачених ст. ст. 286, 287, 289, 290 КК України.
4. Кримінальна відповідальність за незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК України).

Тема № 13: Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності

1. Відмежування групового порушення громадського порядку (ст. 293 КК України) від масових заворушень (ст. 294 КК України) та хуліганства, вчиненого групою осіб (ч. 2 ст. 296 КК України).
2. Кримінальна відповідальність за масові заворушення.
3. Кримінальна відповідальність за хуліганство
4. Кримінальна відповідальність за наругу над могилою.
5. Спосіб, як обов'язкова ознака сутенерства або втягнення особи в заняття проституцією (ст. 303 КК України);
6. Кримінальна відповідальність за втягнення неповнолітніх у протиправну діяльність

Тема № 14: Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення

1. Предмет, як обов'язкова ознака кримінальних правопорушень, передбачених Розділом XIV Особливої частини КК України
2. Відмежування викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 308 КК України) від кримінальних правопорушень проти власності.
3. Особливості спеціального суб'єкта злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення;
4. Кримінальна відповідальність за схилення до вживання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів

Тема № 15: Злочини проти основ національної безпеки України

1. Поняття та класифікація злочинів проти основ національної безпеки України.
2. Злочини проти конституційних основ національної безпеки України.
3. Злочини проти зовнішньої безпеки України.
4. Злочини проти основ внутрішньої безпеки України.
5. Спеціальні умови звільнення від кримінальної відповідальності за державну зраду (ст. 111 КК України) та шпигунство (ст. 114 КК України);

Тема № 16: Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації

1. Загальна характеристика кримінальних правопорушень, що порушують правила охорони та зберігання державної таємниці або службової інформації (ст. ст. 328 - 330 КК).

2. Загальна характеристика кримінальних правопорушень, що посягають на недоторканість державного кордону України (ст. ст. 332 - 334 КК).
3. Загальна характеристика кримінальних правопорушень, що порушують порядок комплектування Збройних Сил України (ст. ст. 335 - 337 КК).
4. Відомості, що становлять державну таємницю як предмет розголошення державної таємниці (ст. 328 КК).
5. Специфіка суб'єктивної сторони втрати документів, що містять державну таємницю (ст. 329 КК).
6. Кримінальна відповідальність за незаконне переправлення осіб через державний кордон України.

Тема № 17: Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднань громадян

1. Службова особа як спеціальний суб'єкт кримінальних правопорушень проти авторитету державної влади та самоврядування;
2. Потерпілі від опору представникові влади, працівникові правоохоронного органу, члену громадського формування з охорони громадського порядку і державного кордону або військовослужбовцеві (ст. 342 КК України);
3. Відмежування примушування до виконання чи невиконання цивільно-правових зобов'язань (ст. 355 КК України) від вимагання (ст. 189 КК України);
4. Кримінальна відповідальність за самоправство.

Тема № 18: Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку

1. Види предметів кримінальних правопорушень, передбачених розділом XVI КК України;
2. Програмісти, як спеціальні суб'єкти «комп'ютерних» кримінальних правопорушень;

Тема № 19: Кримінальні правопорушення проти правосуддя

1. Види спеціальних суб'єктів кримінальних правопорушень проти правосуддя.
2. Потерпілі від кримінальних правопорушень, що посягають на конституційні принципи діяльності органів дізнання, досудового слідства, прокуратури й суду.
3. Форми здійснення об'єктивної сторони дій, що дезорганізують роботу установ виконання покарання (ст. 392 КК)
4. Кримінальна відповідальність за приховування злочину.

Тема № 20: Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення)

1. Види спеціальних суб'єктів військових кримінальних правопорушень.

2. Кримінально-правова характеристика суб'єктивних ознак військових кримінальних правопорушень.

Тема № 21: Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку

1. Поняття та види кримінальних правопорушень проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.
2. Відмежування екоциду (ст. 441 КК від злочинів проти довкілля (Розділ IX КК України);
3. Потерпілі від посягання на життя представника іноземної держави (ст. 443 КК.
4. Відмежування піратства (ст. 446 КК) від угону або захоплення морського чи річкового судна (ст. 278 КК)
5. Кримінальна відповідальність за найманство.

5.1.2. Теми наукових робіт

1. Основні тенденції розвитку кримінального права на сучасному етапі.
2. Підстави та принципи криміналізації та декриміналізації діянь.
3. Джерела кримінального законодавства та кримінального права.
4. Співвідношення елементів кримінального правопорушення як вчиненого в реальній дійсності кримінально-протиправного посягання та ознак складу кримінального правопорушення.
5. Співвідношення покарання та кримінальної відповідальності
6. Кримінальна відповідальність за злочини проти основ національної безпеки України.
7. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.
8. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи
9. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканності особи.
10. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.
11. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти власності.
12. Кримінальна відповідальність за злочини у сфері господарської діяльності.
13. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти довкілля.
14. Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.

- 15.Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення безпеки виробництва.
- 16.Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
- 17.Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.
- 18.Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення.
- 19.Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.
- 20.Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування та об'єднання громадян.
- 21.Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж.
- 22.Кримінальна відповідальність за кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної із наданням публічних послуг.
- 23.Кримінальні правопорушення правосуддя.
- 24.Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).
- 25.Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

6. Методи навчання

Навчання з дисципліни «Кримінальне право» проходить у формі лекцій, семінарських занять, практичних занять, самостійної та індивідуальної роботи.

Метою аудиторних занять є систематизоване засвоєння студентами теоретичних знань про основні принципи та інститути, понятійний апарат кримінального права, поняття, види та загальну характеристику злочинів, передбачених КК, характеристику їх об'єктивних, суб'єктивних та кваліфікуючих ознак, спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності, вироблення практичних навичок кваліфікації злочинів, розмежування злочинів один від одного, а також злочинних діянь від незлочинних. Аудиторні заняття передбачають форми контролю засвоєння змісту дисципліни.

Лекційні заняття передбачають викладення нового теоретичного матеріалу викладачем, сприйняття цього матеріалу студентами. За своїм змістом лекції охоплюють основний теоретичний матеріал найважливіших тем навчальної дисципліни.

Практичне заняття – це вид навчального заняття, під час якого

науковопедагогічний працівник організовує детальний розгляд здобувачами окремих теоретичних положень навчальної дисципліни для формування умінь і навичок, їх практичного застосування шляхом індивідуального виконання відповідно сформульованих завдань.

Практичне заняття передбачає проведення попереднього контролю знань, умінь та інших набутих здобувачем компетентностей, постановку науковопедагогічним працівником загальної проблеми та її обговорення, розв'язування контрольних завдань, їх перевірку, оцінювання.

Під час цих занять студентами під контролем викладача обговорюються рішення практичних завдань. Ці рішення студенти повинні готувати заздалегідь, під час самостійної підготовки до практичного заняття, записувати рішення у робочі зошити для семінарських та практичних занять. Тему та номери завдань призначає завчасно викладач відповідно до Збірника практичних завдань окремо до Загальної та Особливої частин кримінального права.

Викладач оцінює вірність, повноту й обґрунтованість рішень, викладених студентами, їх активність у дискусії, рівень знань та уміння формулювати й відстоювати свою позицію тощо.

Самостійна робота є основним засобом оволодіння навчальним матеріалом студентом у час, вільний від аудиторних навчальних занять.

Самостійна робота студента складається з опрацювання конспекту лекцій, підготовки до семінарських та практичних занять, самостійного освоєння навчального матеріалу по окремим темам, щодо яких не передбачені аудиторні заняття, ознайомлення з нормативними актами та рекомендованою літературою, а також самостійне виконання індивідуальних завдань, передбачених цією програмою.

Самостійна робота студента забезпечується системою навчально-методичних засобів, передбачених для вивчення навчальної дисципліни: підручник, навчальні та навчально-методичні посібники та матеріали, конспект лекцій викладача, методичними рекомендаціями тощо. Для самостійної роботи студенту також рекомендується відповідна наукова та фахова монографічна та періодична література. Самостійна робота студента над засвоєнням навчального матеріалу може виконуватися у бібліотеці, навчальних кабінетах, а також і в домашніх умовах.

Зміст самостійної роботи студента над дисципліною визначається у Навчально-методичних матеріалах до семінарських та практичних занять іншими методичними матеріалами, затвердженими на кафедрі, а також завданнями та вказівками викладача, що проводить заняття у групі.

Самостійна робота за кожною темою кримінального права передбачає теоретичне засвоєння основних принципів та інститутів, понятійного апарата кримінального права, положень про поняття, види та загальну характеристику злочинів передбачених розділами Особливої частини КК, характеристику їх об'єктивних, суб'єктивних та кваліфікуючих ознак, вироблення практичних навичок кваліфікації злочинів, розмежування злочинів один від одного, а також

спеціальних видів звільнення від кримінальної відповідальності за окремі злочини. При цьому потребують опрацювання не лише положення Особливої частини КК, а і, обов'язково, положення Загальної частини КК, Постанови Пленуму Верховного Суду України, норми Конституції України, інших Кодексів і Законів України чи підзаконних нормативних актів з відповідних галузей права.

Індивідуальна робота передбачає виконання отриманого на індивідуальній консультації викладача завдання: реферату до кожного змістовного модулю, курсової роботи, наукового повідомлення (під час роботи у науковому гуртку кафедри).

Реферати готуються студентами самостійно до кожного модулю у відповідності до Методичних рекомендацій з підготовки рефератів, затверджених кафедрою.

7. Перелік питань та завдань, що виносяться на підсумковий контроль

Контрольні питання для підготовки до заліку

1. Загальна характеристика поняття «Кримінальне право. Чотири значення цього поняття.
2. Поняття закону про кримінальну відповідальність. Структура Кримінального кодексу України.
3. Чинність закону про кримінальну відповідальність у часі. Зворотна дія закону про кримінальну відповідальність.
4. Територіальний принцип чинності закону про кримінальну відповідальність у просторі.
5. Принцип громадянства чинності закону про кримінальну відповідальність у просторі.
6. Універсальний (космополітичний) та реальний принципи чинності закону про кримінальну відповідальність у просторі.
7. Правові наслідки засудження особи за межами України. Видача особи, яка обвинувачується у вчиненні злочину та особи, яка засуджена за вчинення злочину.
8. Поняття кримінальної відповідальності. Форми реалізації кримінальної відповідальності.
9. Підстава кримінальної відповідальності.
10. Поняття кримінального правопорушення як соціального та правового явища. Ознаки та елементи кримінального правопорушення як вольового вчинку людини. Класифікація кримінальних правопорушень.
11. Поняття складу кримінального правопорушення. Співвідношення кримінального правопорушення як вольового вчинку людини та складу кримінального правопорушення. Класифікація складів кримінальних правопорушень. Ознаки складу кримінального правопорушення.

- 12.Об'єкти кримінальних правопорушень та ознаки об'єктів у складах кримінальних правопорушень.
- 13.Поняття об'єктивної сторони кримінального правопорушення та складу кримінального правопорушення.
- 14.Суспільно небезпечне діяння (дія чи бездіяльність).
- 15.Суспільно небезпечні наслідки.
- 16.Причинний зв'язок між діянням та суспільно небезпечними наслідками.
- 17.Місце, час, спосіб, обстановка, засоби та знаряддя вчинення кримінального правопорушення.
- 18.Поняття особи, яка підлягає кримінальній відповідальності (суб'єкта кримінального правопорушення). Поняття спеціального суб'єкта кримінального правопорушення.
- 19.Неосудність та її критерії. Обмежена осудність та її критерії.
- 20.Поняття суб'єктивної сторони кримінального правопорушення та складу кримінального правопорушення.
- 21.Поняття і значення вини. Форми вини.
- 22.Умисел та його види.
- 23.Необережність та її види.
- 24.Змішана форма вини.
- 25.Мотив і мета кримінального правопорушення.
- 26.Помилка та її вплив на форму вини та кримінальну відповідальність.
- 27.Поняття і види стадій вчинення кримінального правопорушення.
- 28.Готування до злочину. Значення положень ч. 2 ст. 14 КК.
- 29.Замах на кримінальне правопорушення. Види замаху.
- 30.Добровільна відмова при незакінченому кримінальному правопорушенні. Відмежування добровільної відмови від дійового каяття.
- 31.Поняття та ознаки співучасті у кримінальному правопорушенні.
- 32.Види співучасників.
- 33.Форми співучасті.
- 34.Кримінальна відповідальність співучасників. Екссес виконавця. Добровільна відмова співучасників.
- 35.Причетність до кримінального правопорушення та її види.
- 36.Поняття та види повторності кримінальних правопорушень.
- 37.Поняття та види рецидиву кримінальних правопорушень.
- 38.Поняття та види сукупності складів кримінальних правопорушень.
- 39.Поняття та види обставин, що виключають кримінальну протиправність діяння.
- 40.Поняття та види звільнення від кримінальної відповідальності.
- 41.Поняття та мета покарання за Кримінальним кодексом України. Система покарань та її ознаки. Види покарань.
- 42.Загальні засади призначення покарання.
- 43.Обставини, які пом'якшують покарання. Обставини, які обтяжують покарання.
- 44.Поняття та види звільнення від покарання та його відбування.

- 45.Поняття та правові наслідки судимості. Погашення та зняття судимості.
- 46.Поняття та види інших заходів кримінально-правового характеру. Обмежувальні заходи, що застосовуються до осіб, які вчинили домашнє насильство.
- 47.Поняття та види примусових заходів медичного характеру. Поняття та види примусового лікування.
- 48.Спеціальна конфіскація.
- 49.Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб.
- 50.Особливості кримінальної відповідальності та покарання неповнолітніх.
- 51.Поняття Особливої частини Кримінального права, її система та значення. Наукові основи кваліфікації кримінальних правопорушень.
- 52.Поняття, система та значення Особливої частини КК України.
- 53.Кримінальні правопорушення проти життя та здоров'я особи.
- 54.Поняття та види кримінальних правопорушень проти життя особи.
- 55.Поняття та види кримінальних правопорушень проти здоров'я особи.
- 56.Поняття та види тілесних ушкоджень. Кримінальна відповідальність за тілесні ушкодження.
- 57.Побої і мордування (ст. 126 КК).
- 58.Кримінальні правопорушення проти волі, честі та гідності особи.
- 59.Кримінальні правопорушення проти статевої свободи та статевої недоторканості особи.
- 60.Зґвалтування (ст. 152 КК України).
- 61.Сексуальне насильство (ст. 153 КК України).
- 62.Статеві зносини з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку (ст. 155 КК).
- 63.Розбещення неповнолітніх (ст. 156 КК України).
- 64.Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина.
- 65.Кримінальні правопорушення проти власності.
- 66.Крадіжка (ст. 185 КК України).
- 67.Грабіж (ст. 186 КК України).
- 68.Розбій (ст. 187 КК України).
- 69.Вимагання (ст. 189 КК України).
- 70.Шахрайство (ст. 190 КК України).
- 71.Привласнення, розтрата майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК).
- 72.Кримінальні правопорушення у сфері службової діяльності та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг.
- 73.Кримінальна відповідальність за зловживання повноваженнями.
- 74.Перевищення влади або службових повноважень працівником правоохоронного органу (ст. 365 КК).
- 75.Службове підроблення (ст. 366 КК).
- 76.Службова недбалість (ст. 367 КК).
- 77.Кримінальні правопорушення у сфері господарської діяльності.

- 78.Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут незаконно підроблених грошей, державних цінних паперів, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів (ст. 199 КК)
- 79.Контрабанда (ст. 201 КК)
- 80.Кримінальні правопорушення проти довкілля.
- 81.Кримінальні правопорушення проти громадської безпеки.
- 82.Бандитизм (ст. 257 КК).
- 83.Терористичний акт (ст. 258 КК).
- 84.Незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами або вибуховими речовинами (ст. 263 КК).
- 85.Кримінальні правопорушення проти безпеки виробництва.
- 86.Кримінальні правопорушення проти безпеки руху та експлуатації транспорту.
- 87.Порушення правил безпеки дорожнього руху або експлуатації транспорту особами, які керують транспортними засобами (ст. 286 КК).
- 88.Незаконне заволодіння транспортним засобом (ст. 289 КК).
- 89.Кримінальні правопорушення проти громадського порядку та моральності.
- 90.Хуліганство (ст. 296 КК).
- 91.Кримінальні правопорушення у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші кримінальні правопорушення проти здоров'я населення.
- 92.Кримінальна відповідальність за незаконне виробництво, виготовлення, придбання, зберігання, перевезення, пересилання чи збут наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів (ст. 307 КК) та за аналогічні дії без мети збуту (ст. 309 КК).
- 93.Злочини проти основ національної безпеки України.
- 94.Кримінальні правопорушення у сфері охорони державної таємниці, недоторканності державних кордонів, забезпечення призову та мобілізації.
- 95.Кримінальні правопорушення проти авторитету органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та злочини проти журналістів.
- 96.Кримінальні правопорушення у сфері використання електронно-обчислювальних машин (комп'ютерів), систем та комп'ютерних мереж і мереж електрозв'язку.
- 97.Кримінальні правопорушення проти правосуддя.
- 98.Приховування злочину (ст. 396 КК).
- 99.Кримінальні правопорушення проти встановленого порядку несення військової служби (військові кримінальні правопорушення).
100. Кримінальні правопорушення проти миру, безпеки людства та міжнародного правопорядку.

8. Критерії та засоби оцінювання результатів навчання здобувачів

Контрольні заходи оцінювання результатів навчання включають в себе поточний та підсумковий контроль.

Засобами оцінювання результатів навчання можуть бути: залік; тести; наскрізні проекти; командні проекти; аналітичні звіти, реферати, есе; розрахункові та розрахунково-графічні роботи; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; інші види індивідуальних та групових завдань.

Поточний контроль. До форм поточного контролю належить оцінювання:

- рівня знань під час практичних занять;
- якості виконання самостійної роботи.

Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних має на меті перевірку набутих здобувачем вищої освіти (далі – здобувач) знань, умінь та інших компетентностей з навчальної дисципліни.

У ході поточного контролю проводиться систематичний вимір приросту знань, їх корекція. Результати поточного контролю заносяться викладачем до журналів обліку роботи академічної групи за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінки за самостійну роботу виставляються в журналі обліку роботи академічної групи окремою графою за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»). Результати цієї роботи враховуються під час виставлення підсумкових оцінок.

При розрахунку успішності здобувачів враховуються такі види робіт: навчальні заняття (семінарські, практичні, лабораторні тощо); самостійна робота (виконання домашніх завдань, ведення конспектів першоджерел та робочих зошитів, виконання розрахункових завдань, підготовка рефератів, наукових робіт, публікацій, розроблення спеціальних технічних пристроїв і приладів, моделей, комп'ютерних програм, виступи на наукових конференціях, семінарах та інше); контрольні роботи (виконання тестів, контрольних робіт у формі, передбаченій в робочою програмою навчальної дисципліни). Вони оцінюються за національною системою оцінювання («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Здобувач, який отримав оцінку «незадовільно» за навчальні заняття або самостійну роботу, зобов'язаний перескласти її.

Загальна кількість балів (оцінка), отримана здобувачем за семестр перед підсумковим контролем, розраховується як середньоарифметичне значення з оцінок за навчальні заняття та самостійну роботу, та для переводу до 100-бальної системи помножується на коефіцієнт **10**.

$$\begin{array}{l} \text{Загальна кількість} \\ \text{балів (перед} \\ \text{підсумковим} \\ \text{контролем)} \end{array} = \left(\begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{навчальних занять} \\ \text{за семестр} \end{array} + \begin{array}{l} \text{Результат} \\ \text{самостійної} \\ \text{роботи за семестр} \end{array} \right) / 2 \cdot 10$$

Підсумковий контроль. Підсумковий контроль проводиться з метою

оцінки результатів навчання на певному ступені вищої освіти або на окремих його завершених етапах.

Для обліку результатів підсумкового контролю використовується поточно-накопичувальна інформація, яка реєструється в журналах обліку роботи академічної групи. Результати підсумкового контролю з дисциплін відображаються у відомостях обліку успішності, навчальних картках здобувачів, залікових книжках. **Присутність здобувачів на проведенні підсумкового контролю (заліку) обов'язкова.** Якщо здобувач вищої освіти не з'явився на підсумковий контроль (залік, екзамен), то науково-педагогічний працівник ставить у відомість обліку успішності відмітку «не з'явився».

Підсумковий контроль (залік) оцінюється за національною шкалою. Для переводу результатів, набраних на підсумковому контролі, з національної системи оцінювання в 100-бальну вводиться коефіцієнт **10**, таким чином максимальна кількість балів на підсумковому контролі (екзамені, заліку), які використовуються при розрахунку успішності здобувачів, становить **50**.

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру, та балів, набраних на підсумковому контролі (екзамені, заліку).

$$\text{Підсумкові бали на навчальній дисципліні} = \text{Загальна кількість балів (перед підсумковим контролем)} + \text{Кількість балів за підсумковим контролем}$$

Здобувач вищої освіти, який під час складання підсумкового контролю (екзамен, залік) отримав незадовільну оцінку, складає його повторно. Повторне складання підсумкового екзамену чи заліку допускається не більше двох разів з кожної навчальної дисципліни: один раз – викладачеві, а другий – комісії, до складу якої входить керівник відповідної кафедри та 2-3 науково-педагогічних працівники.

Якщо дисципліна вивчається протягом двох і більше семестрів з семестровим контролем у формі екзамену чи заліку, то результат вивчення дисципліни в поточному семестрі визначається як середньоарифметичне значення балів, набраних у поточному та попередньому семестрах.

Робота на навчальних заняттях	Самостійна робота	Підсумковий контроль
Отримати не менше однієї позитивної оцінки за кожною темою заняття.	Підготовувати реферат, конспект за темою самостійної роботи або тези доповіді, виконати практичне завдання.	Отримати за підсумковий контроль не менше 30 балів.

9. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка	Оцінка за	Оцінка за шкалою ECTS
--------	-----------	-----------------------

в балах	національною шкалою	Оцінка	Пояснення
97-100	Відмінно («зараховано»)	А	«Відмінно» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, потрібні практичні навички роботи з освоєним матеріалом сформовані, усі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані в повному обсязі, відмінна робота без помилок або з однією незначною помилкою.
94-96			
90-93			
85-89	Добре («зараховано»)	В	„Дуже добре” – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання більшості з них оцінено числом балів, близьким до максимального, робота з двома-трьома незначними помилками.
80-84			
75-79		С	«Добре» – теоретичний зміст курсу освоєний цілком, практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, всі навчальні завдання, які передбачені програмою навчання, виконані, якість виконання жодного з них не оцінено мінімальним числом балів, деякі види завдань виконані з помилками, робота з декількома незначними помилками або з однією–двома значними помилками.
70 –74	Задовільно («зараховано»)	D	«Задовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний неповністю, але прогалини не носять істотного характеру, необхідні практичні навички роботи з освоєним матеріалом в основному сформовані, більшість передбачених програмою навчання навчальних завдань виконано, деякі з виконаних завдань містять помилки, робота з трьома значними помилками.
65 – 69			
60 –64		Е	«Достатньо» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, деякі практичні навички роботи не сформовані, частина передбачених програмою навчання навчальних завдань не виконана, або якість виконання деяких з них оцінено числом балів, близьким до мінімального, робота, що задовольняє мінімуму критеріїв оцінки.
40-59	Незадовільно («не зараховано»)	FX	«Умовно незадовільно» – теоретичний зміст курсу освоєний частково, необхідні практичні навички роботи не сформовані, більшість передбачених програм навчання, навчальних завдань не виконано, або якість їхнього виконання оцінено числом балів,
21-40			

			близьким до мінімального; при додатковій самостійній роботі над матеріалом курсу можливе підвищення якості виконання навчальних завдань (з можливістю повторного складання), робота, що потребує доробки
1-20		F	« Безумовно незадовільно » – теоретичний зміст курсу не освоєно, необхідні практичні навички роботи не сформовані, всі виконані навчальні завдання містять грубі помилки, додаткова самостійна робота над матеріалом курсу не приведе до значимого підвищення якості виконання навчальних завдань, робота, що потребує повної переробки

10. Рекомендована література (основна, Додаткова), інформаційні ресурси в Інтернеті

ЗАГАЛЬНА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Основна література

1. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [Харченко В. Б., Житний О. О., Орлов Ю. В. та ін.]; за заг. ред. О. М. Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. 428 с. – ISBN 978-966-610-097-2. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4b73643c-9591-41ba-b399-e15660924037/content>

2. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посіб. / [О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов, В. П. Ємельянов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 520 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ca9eb628-cel1a-4764-a173-30f367b9b21e/content>

3. Ємельянов, В. П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посіб. / В. П. Ємельянов. – Харків: Право, 2018. 142 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/430b5cb1-1efb-4e93-a5e5-45ef2d1b1ccd/content>

Додаткова література

1. Політика у сфері боротьби зі злочинністю України: теоретичні та практичні проблеми : монографія / за заг. ред. проф. П. Л. Фріса та проф. В. Б. Харченка. Івано-Франківськ – Харків : Прикарпат. нац. ун-т ім. Василя Стефаника, 2016. 419 с.
2. Панов М. І. Кримінальна відповідальність : поняття, принципи, підстава // *Право України*. 2012. № 8. С. 249 – 259.

3. Ященко А. М. Обставини, що виключають можливість застосування кримінальної відповідальності // Політика у сфері боротьби зі злочинністю : матеріали наук.-практ. конф. (м. Івано-Франківськ, 9 – 10 грудня 2016 р.). Івано-Франківськ, 2017. С. 140 – 145.
4. Костенко О. М. Культура і закон – у протидії злу. Київ : Атіка, 2008. 352с.
5. Самотієвич В. О. Відмежування кваліфікованих від самостійних складів кримінальних правопорушень // *Публічне право*. 2021. № 1. С.147 – 154.
6. Ємельянов В. П., Коростиленко А. В. Дискусійні питання щодо загального поняття об'єкта злочинів. *Часопис Київського університету права*. 2016. № 1. С. 255 – 259.
7. Магарін С. С., Бараненко Д. В. Суб'єкт злочину за новим кримінальним законодавством України : монографія / за ред. Є. Л. Стрельцова. Одеса : Астропринт, 2001. 104 с.
8. Гуренко Д. Ю., Ємельянов В. П. Актуальні питання щодо визначення суб'єкта злочинів // *Часопис Київського університету права*. 2015. № 2. С. 280 – 283.
9. Ємельянов В. П., Харченко В. Б. Особливості законодавчої конструкції та визначення форм вини кримінальних правопорушень з похідними наслідками // *Прикарпатський юридичний вісник : збірн. наук. праць : науково-практичне видання*. Вип. 6 (41). Видавничий дім «Гельветика», 2021. С. 97 – 102.
10. Кваша О. О. Співучасть у злочині: структура та відповідальність. Київ : ІДП НАН України; РВВ ЛДУВС, 2013. 560 с.
11. Митрофанов І. І. Співучасть у злочині : навч. посіб. Одеса : Фенікс, 2012. 208 с.
12. Вознюк А. А. Кримінально-правові ознаки організованих груп і злочинних організацій. Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2015. 192 с.
13. Куц В. М., Ященко А. М. Примирення учасників кримінально-правового конфлікту (кримінально-правовий аспект): монографія. Харків : Юрайт, 2013. 328 с.
14. Крижановський М. В., Ященко А. М. Заходи кримінально-правового характеру щодо юридичних осіб : монографія. Харків : Право, 2020. 264 с.
15. Велика українська юридична енциклопедія : У 20 томах. Том 17. Кримінальне право / редкол.: В. Я. Тацій (голова), В. І. Борисов (заст. голови) та ін.; Нац. акад. прав. наук України; Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України; Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків : Право, 2017. 1064 с.

ОСОБЛИВА ЧАСТИНА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА

Основна література:

1. Кримінальне право України. Загальна частина : підручник / [Харченко В. Б., Житний О. О., Орлов Ю. В. та ін.]; за заг. ред. О. М.

Литвинова; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків, 2020. 428 с.
 – ISBN 978-966-610-097-2. URL:
<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/4b73643c-9591-41ba-b399-e15660924037/content>

2. Кримінальне право України (у питаннях та відповідях) : навч. посіб. / [О. М. Литвинов, Ю. В. Орлов, В. П. Ємельянов та ін.] ; за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Ю. В. Орлова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2023. 520 с.
 URL: <https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/ca9eb628-ce1a-4764-a173-30f367b9b21e/content>

3. Ємельянов, В. П. Кримінальне право України: Загальна частина. Основні питання вчення про злочин : наук.-практ. посіб. / В. П. Ємельянов. – Харків: Право, 2018. 142 с. URL:
<https://dspace.univd.edu.ua/server/api/core/bitstreams/430b5cb1-1efb-4e93-a5e5-45ef2d1b1ccd/content>

Додаткова література:

1. Бандурка І. О. Об'єкт неналежного виконання обов'язків щодо охорони життя та здоров'я дітей / Бандурка Ірина Олександрівна // *Suprematia Dreptului = Верховенство Права: междунар. науч. журн.* 2016. № 3. С. 111-115.
 URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/cb919b99-e4aa-4e5f-93a3-02dbe74d3dca/download>

2. Байлов А. В. Напрями вдосконалення системи кримінально-правових заходів протидії насильству в сім'ї / А. В. Байлов, А. А. Васильєв // *Вісник Кримінологічної асоціації України.* 2014. № 8. С. 24-30. URL:
<https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/32e48dcd-802f-442b-abba-86365b505f06/download>

3. Бандурка І. О. Соціально-правове забезпечення як передумова кримінально-правового захисту дітей / Бандурка Ірина Олександрівна // *Наше право.* 2015. № 5. С. 94-97. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/27ad0590-0b2a-4e2d-8a3a-8a914239c3b8/download>

4. Вапсва Ю. А. Щодо звільнення від кримінальної відповідальності медичних працівників під час пандемії COVID-19 / Юрій Альфонсасович Вапса // *Правова наука і державотворення в Україні в контексті правової інтеграції: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 21-22 трав. 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Сум. філ. Суми: Видав. дім «Ельдорадо», 2021. С. 80-82. URL:
<https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/1ad67492-6b9e-40d9-b35f-324a576f8dab/download>*

5. Васильєв А.А. Щодо змісту родового об'єкту складів правопорушень розділу XI Особливої частини КК України / А. А. Васильєв, Д. Ю. Кондратов // *Державна політика у сфері убезпечення дорожнього руху:*

теорія, законодавство, практика: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. (м. харків, 5 листоп. 2021 р.) / НДІ вивч. проблем злочинності імені акад. В. В. Сташиса НАПН України. Харків. 2021. С. 26-29. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/441562d1-7545-446a-9f40-105bfd270dda/download>

6. Ємельянов В. П. Антитерористичне законодавство: поняття, система, шляхи вдосконалення : моногр. / В. П. Ємельянов. – Харків : Право, 2016. – 88 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/8b8edd39-1f97-4e10-9a63-1d2c95d38521/download>

7. Ємельянов В. П. Деякі питання щодо визнання діянь кримінальними проступками / Вячеслав Павлович Ємельянов // Злочинність і протидія їй в умовах сингулярності: тенденції та інновації : зб. тез доп. наук.-практ. конф., присвяч. пам'яті члена Правління Кримінол. асоц. України, проф. Тетяни Андріївни Денисової (м. Харків, 16 квіт. 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Кримінол. асоц. України. Харків : ХНУВС, 2021. С. 204-205. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/ceb2f802-a119-44db-91c9-eda082b06e6d/download>

8. Ємельянов В. П. Особливості законодавчої конструкції та визначення форми вини кримінальних правопорушень з похідними наслідками / Ємельянов В. П., Харченко В. Б. // Прикарпатський юридичний вісник. 2021. Вип. 6(41). С. 97-102. - DOI: [https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i6\(41\).976](https://doi.org/10.32837/pyuv.v0i6(41).976).

9. Ємельянов В. П. Терористичний акт: загальне поняття, відмежування від суміжних злочинів та шляхи вдосконалення складу злочину [Електронний ресурс] / В. П. Ємельянов // Вісник Асоціації кримінального права України. 2015. № 1(4). С. 233-244. - Режим доступу: http://nauka.nlu.edu.ua/wp-content/uploads/2015/07/4_14.pdf.

10. Житний О. О. Темпоральні властивості законодавства України про кримінальну відповідальність (національно-правовий та міжнародно-правовий аспекти регулювання) / Житний О. О. // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер.: Право. 2013. Вип. 16. - С. 128- 131. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/405de011-b636-47f2-b2bd-fe2a69a312ed/download>

11. Колесник М. О. Захист Вітчизни, незалежності та територіальної цілісності України як обставина, що виключає кримінальну протиправність діяння, – право чи обов'язок / М. О. Колесник // Правова наука і державотворення в Україні в контексті інтеграційних процесів: матеріали XIV Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 19-20 трав. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Сумська філія. Суми, 2023. – С. 128-130. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/94793a89-d17f-4f18-9820-c1f372f83df5/download>

12. Кундеус В. Г. Кримінальна відповідальність за акти незаконного втручання в діяльність цивільної авіації // International scientific and practical conference «Legal sciences: research and European innovations» : conference proceedings, April 23–24, 2021. Czestochowa : «Baltija Publishing», 2021. 320

pages. С. 193-196. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/6dae9202-501c-4ffc-b60d-841895c1999f/download>

13. Кундеус В. Г. «Наслідки» за кримінальним правом України та в парадигмі забезпечення пріоритету прав людини та перетворення держави на правову / Кундеус В. Г., Лантінов Я. О. // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер.: Право. 012. Вип. 12. С. 285-289. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/bc58e4db-0b63-417d-b504-955b2a0145c4/download>

14. Купар Д. Ю. Звільнення від кримінальної відповідальності у зв'язку з примиренням із потерпілим за вчинення злочину проти встановленого порядку несення військової служби: теоретико-прикладний аспект / Купар Д. Ю. // Науковий вісник публічного та приватного права. - 2017. Вип. 5, т. 2. С. 215-221// URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/bb89c762-1584-48fe-b670-a5a96b7e90c7/download>

15. Митрофанова Ю. С. Деяке порівняння положень Стамбульської Конвенції та Кримінального кодексу України щодо криміналізації зґвалтування / Юлія Сергіївна Митрофанова // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених : тези доп. учасників наук.-практ. конф. з нагоди святкування Дня науки (м. Харків, 15 трав. 2020 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків : ХНУВС, 2020. С. 184-189. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/0d99cdf3-5584-4495-9831-bcca53788ac5/download>

16. Лизогуб Я. Г. Еволюційний процес міжнародно-правової боротьби з торгівлею людьми як злочином, що посягає на волю та недоторканність людини / Я. Г. Лизогуб // Вісник Луганського інституту внутрішніх справ МВС України. 2000. № 4. С. 83-94. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/89c00c23-8fa7-49b9-b6c2-83c320d43e92/download>

17. Митрофанова Ю. С. До питання визначення зґвалтування, вчиненого групою осіб / Юлія Сергіївна Митрофанова // Правова наука і державотворення в Україні в контексті правової інтеграції: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 21-22 трав. 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Сум. філ. Суми: Видав. дім «Ельдорадо», 2021. С. 97-99. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/8f1b59d2-b39b-41b8-afab-95debf8d30e8/download>

18. Митрофанова Ю. С. Проблема визначення статі потерпілої особи у зґвалтуванні / Митрофанова Ю. С. // Право і суспільство. 2023. - № 2, т. 1. С. 228-234. - DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2023.2.1.34>. <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/9b8ee0dc-7651-4ddd-a6f4-151c7025a95f/download>

19. Перепеліцина С. Д. Проблеми притягнення до кримінальної відповідальності за колабораційну діяльність / Софія Дмитрівна Перепеліцина // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17 травн. 2023

р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 415-418. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/94549d51-0d0e-469f-957c-0aa699135dde/download>

20. Репчонок А. Ю. Поняття, ознаки та класифікація злочинів у сфері економіки / А. Ю. Репчонок // Держава та регіони. Серія: Право. 2020. № 2 (68). С. 278-284. - DOI: <https://doi.org/10.32840/1813-338X-2020.2.47>. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/d7da0080-0abd-4202-9f6c-81d0377c8837/download>

21. Су Є. Ю. Криміналізаційні підстави грубого порушення законодавства про працю (ст. 172 КК України) / Суп Євген Юрійович // Наше право. 2018. №3. С. 131-137. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/ebf87b8a-f4ee-42dd-a158-46033b88126c/download>

22. Титаренко Ю. М. До питання про зниження віку кримінальної відповідальності / Юлія Миколаївна Титаренко // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17 травн. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 519-521. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/1773744a-db01-4348-8e0d-8aa6ec963ce7/download>

23. Фіалка М. І. Кваліфікація злочинів у сфері обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів та інші злочини проти здоров'я населення / М. І. Фіалка // Кваліфікація злочинів у діяльності Національної поліції України : навч. посіб. / за заг. ред. О.М. Литвинова ; МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. – Харків : Константа, 2017. С. 310-332. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/fab02b4e-5d15-4f92-98c8-1ab2520ee2f6/download>

24. Харченко В. Б. Примушування до антиконкурентних узгоджених дій (до п'ятої річниці «гуманізації» відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності) / Харченко В. Б., Чорнуха О. С. // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер.: Право. 2016. Вип. 22. С. 148-152. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/48de68d4-ce8a-4e5e-a989-eeb1e286ac69/download>

25. Харченко В. Б. Застосування закону про кримінальну відповідальність за аналогією: заборонено чи все ж таки допустиме? / Харченко В. Б. // Наукові читання, присвячені пам'яті професора Т. А. Денисової : зб. матеріалів (м. Запоріжжя, 10 берез. 2022 р.) / Класич. приват. ун-т. Запоріжжя : КПУ, 2022. С. 380-384. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/2597fe5f-1c44-423f-8720-e4b9dd9a3574/download>

26. Харченко В. Б. Майно як предмет злочинів проти власності та предмет суспільних відносин права власності на речі та інші речові права / Вадим Борисович Харченко // Вісник Кримінологічної асоціації України. 2017.

№ 2 (16). С. 121-131. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/95568fad-ed5b-4052-b923-d0152c98ab4e/download>

27. Харченко В. Б. Особисті немайнові та виключні майнові права на об'єкти інтелектуальної власності у структурі неправомірної вигоди // Вісник Кримінологічної асоціації України. 2015. № 3 (11). С. 90-101. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/f02fc61d-26f7-4472-94f0-6d624e0b68f4/download>

28. Харченко В. Б. Чи можуть сто котів набути якостей тигра?/ Вадим Борисович Харченко // Правова наука і державотворення в Україні в контексті правової інтеграції: матеріали XIII Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Суми, 21-22 трав. 2021 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ, Сум. філ. – Суми: Видав. дім «Ельдорадо», 2021. С. 107-109. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/5231266d-ec31-495c-9f11-00bd0d7d3f43/download>

29. Черевко К. О. Генезис законодавства за незаконне проведення абортів / Черевко К. О. // Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна. Сер.: Право. 2013. Вип. 16. - С. 162-165. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/43bfc1a9-0a81-4c12-b273-478c2e384df4/download>

30. Шевелєв К. Є. Кримінально-правові аспекти визначення об'єкту злочину, передбаченого ст. 175 КК України / Шевелєв Костянтин Євгенович, Авдєєв Олександр Олександрович // Право.ua. 2016. № 3. С. 147-151. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/6eec5776-0af8-427b-be73-45229d74b7ea/download>

31. Шкурат, І. О. Кваліфікація незаконного переміщення, депортації цивільного населення та дітей на тимчасово окупованій території України / Іван Олексійович Шкурат // Актуальні проблеми сучасної науки в дослідженнях молодих учених, курсантів та студентів : тези доп. Всеукр. наук.-практ. конф. (м. Вінниця, 17 травн. 2023 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внут. справ, Наук. парк «Наука та безпека». Вінниця : ХНУВС, 2023. С. 603-606. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/4ebe280e-a205-40d0-b42e-cfe7813fb22e/download>

32. Шульга А. М. Кримінально-правова охорона земель від забруднення або псування: Монографія / А.М. Шульга. – Х.: НікаНова, 2013. 256 с. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/632d7630-110f-46e0-b26e-370e9c459e28/download>

33. Шульга А. Встановлення заборони злочинних посягань на земельні ресурси України / Андрій Шульга // Підприємництво, господарство і право. 2020. № 3. С. 275-280. - DOI: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2020.3.46>

34. Шульга А. М. Загально-теоретична парадигма визначення земельних злочинів[Електронний ресурс] / Шульга А. М. // Юридичний науковий електронний журнал. 2016. № 6. С. 205-208. - Режим доступу: http://www.lsej.org.ua/6_2016/57.pdf.

35. Шульга А. М. Злочини проти довкілля. Питання кваліфікації: науково-практичне видання / А. М. Шульга; МВС України, Нац. ун-т внутр. справ. Харків : НікаНова, 2012. 192 с. – ISBN 978-966-2526-61-5. <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/9648708d-498b-4fd9-ad85-84fdb8e76969/download>

36. Шульга А. М. Методологічні засади дослідження проблем кримінально-правової охорони земельних ресурсів України / Шульга А. М. // Право і суспільство. 2020. - № 1, ч. 2. С. 136-142. - DOI: <https://doi.org/10.32842/2078-3736/2020.1-2.23>.

37. Ященко А. М. Класифікація злочинів: деякі аспекти законодавчої регламентації / А. М. Ященко // Юридична наука. 2011. № 1. С. 139-144. URL: <https://dspace.univd.edu.ua/bitstreams/d858fb47-100e-4706-b9fe-6fa218cfc904/download>

Інформаційні та навчальні ресурси в Інтернеті

1. Законодавство України // Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws>.

2. Президент України // Документи. URL: <http://www.president.gov.ua/documents/all>.

3. Урядовий портал // Нормативно-правова база. URL: <http://www.kmu.gov.ua/control/uk/npd/search>.

4. Єдиний державний реєстр судових рішень // Єдиний державний реєстр судових рішень. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/>.

5. Конституція України: закон України від 28.06.1996 № 254к/96-ВР // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>

6. Кримінальний кодекс України: закон України від 05.04.2001 № 2341-III // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>

7. Кримінальний процесуальний кодекс України: закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4651-17>

8. Кодекс України про адміністративні правопорушення: закон України від 07.12.1984 № 8073-X // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>

9. Податковий кодекс України від 02.12.2010 № 2755-VI // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>

10. Про Національну поліцію: Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/580-19>

11. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: закон України від 23.02.2006 № 3477-IV // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3477-15>

12. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо відповідальності за корупційні правопорушення: закон України від 07.04.2011 № 3207-VI // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/3207-17>

13. Про внесення змін до Кримінального та Кримінально-процесуального кодексів України щодо гуманізації кримінальної відповідальності: закон України від 15.04.2008 № 270-VI // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/270-17>

14. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо гуманізації відповідальності за правопорушення у сфері господарської діяльності: закон України від 15.11.2011 № 4025-VI // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4025-17>

15. Про заходи протидії незаконному обігу наркотичних засобів, психотропних речовин і прекурсорів та зловживанню ними: закон України від 15.02.1995 № 62/95-ВР // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/62/95>

16. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: закон України від 15.02.1995 № 62/95-ВР // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1702-18>

17. Про боротьбу з тероризмом: закон України від 20.03.2003 № 638-IV // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/638-15>

18. Про попередження насильства в сім'ї: закон України від 15.11.2001 № 2789-III // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2789-14> (дата звернення: 10.05.2021).

19. Про контррозвідувальну діяльність: закон України від 26.12.2002 № 374-IV // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/374-15>

20. Про захист суспільної моралі: закон України від 20.11.2003 № 1296-IV // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL:

21. Про прокуратуру: закон України від 14.10.2014 № 1697-VII // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1697-18>

22. Про запобігання корупції: закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

23. Про психіатричну допомогу: закон України від 22.02.2000 № 1489-III // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1489-14>

24. Про державний кордон України: закон України від 04.11.1991 № 1777-XII // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>

25. Про органи і служби у справах дітей та спеціальні установи для дітей: закон України від 24.01.1995 № 20/95-ВР // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/20/95>

26. Про затвердження Інструкції про порядок відбування покарання засуджених військовослужбовців у виді тримання в дисциплінарному батальйоні: наказ Міністерства оборони України від 18.05.2015 № 215 // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0691-15>

27. Правила судово-медичного визначення ступеня тяжкості тілесних ушкоджень: наказ Міністерства охорони здоров'я України від 17.01.1995 № 6 // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0255-95>

28. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним поданням Міністерства внутрішніх справ України щодо офіційного тлумачення положень частини третьої статті 80 Конституції України (справа про депутатську недоторканність): рішення Конституційного Суду України від 26.06.2003 № 12-рп/2003 // База даних «Законодавство України»/Верховна Рада України. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v012p710-03>

29. Про практику застосування судами кримінального законодавства про повторність, сукупність і рецидив злочинів та їх правові наслідки : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 04.06.2010 р. № 7. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

30. Про судову практику в справах про злочини проти життя та здоров'я особи : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 07.02.2003 р. № 2. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

31. Про судову практику в справах про злочини проти власності : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 06.11.2009 р. № 10. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

32. Про практику розгляду судами кримінальних справ про злочини, вчинених стійкими злочинними об'єднаннями : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 23 грудня 2005 р. № 13. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

33. Про судову практику в справах про викрадення та інше незаконне поводження зі зброєю, бойовими припасами, вибуховими пристроями чи радіоактивними матеріалами : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 26.04.2002 р. № 3. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.

34. Про судову практику у справах про хуліганство : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 22.12.2006 р. № 10. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>.
35. Про застосування судами законодавства про відповідальність за втягнення неповнолітніх у злочинну чи іншу антигромадську діяльність : Постанова Пленуму Верховного Суду України від 27.02.2004 р. № 2. URL: <http://zakon.rada.gov.ua>
36. Офіційний сайт Верховної Ради України URL: <http://www.rada.gov.ua/>
37. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України URL: <http://www.kmu.gov.ua>
38. Офіційний сайт МВС України URL: <http://www.mvs.gov.ua>
39. Офіційний сайт Верховного Суду URL: <http://www.supreme.court.gov.ua/supreme>
40. Інформаційне агентство ЛІГАБізнесІнформ URL: <http://www.lbi.ua>
41. Єдиний державний реєстр судових рішень URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua>
42. Юридична бібліотека URL: <http://www.pravo.biz.ua>